

1536

IHS

Archivo de Loyola

Sección 3ª Serie 2^a v.º 66.

Est. 13.

Plut. 5.

Prosperi Episcopi
ginensis Libraria
Flavia Ioannes Gu
m exaudiat. 1536
(Archivo de Loyola)

Archivo de Loyola

Estante .....

Plúteo .....

9/1/18

145

De Prospero Episcopi Rheginen-
sis libri tres. Colonia. Joan. Gymnicus
excudebat. 1556. Et Sententia aliquot.
Jesu. Paël. excudebat. 1556. . . . .

(Bibliotheca de Loyola)

N° 456
66

f. 2/6

Vetere

62145

 SENTEN
TIAE ALIQVOT VE
LVT APHORISMI, EX OMNIBVS

Augustini ac aliorū libris, per PROSPERVM
episcopum Rheginsem (vt veneran-
dæ vetustatis exemplar testatur)
ad vsum pietatis stu-
dioforum se-
lecta.

COLONIAE
Ioannes Praël excudebat,
Anno M.D.XXXI.
Mense Aug.

SENTENTIAE

ALIQUOT VELVT APHO

rismi ex omnibus Augustini, & aliorum
libris per Prosperum episcopum
Rheginensem de
cerpta.

QVAE SIT VERA INNOCENTIA. Caput .I.

Innocentia est vera que nec sibi nec alteri
nocet: Quonia q diligit iniquitate odit
animam sua, & nemo non prius in se q in
alterum peccat. *Psal. 10*

De hominibus diligendis. II.

Sic diligendi sunt homines, vt eorum non diligantur errores: qa aliud est amare q facti sunt, aliud odire quod faciunt.

De vera aeternitate III.

Vera aeternitas, & vera immutabilitas non est nisi in deitate trinitatis: cui quod est esse, perpetuum est: qa natura initio carens, incremento non indiget, sicut nullum finem, ita nullam recipit mutabilitatem. Creaturae autem illae quibus deus aeternitatem dedit, vel daturus est, non poenitentis omnis finis alienae sunt, quia non sunt extra commutationem, dum finis illis est & temporalis institutio, & localis mutatio, & ipsa in augmentum sui mutatio facta.

A ij

SENTENTIAE EX AVG.

¶ De patientia: III.

Patientia dei magna est, qua parcat contēptus, parcat etiam negatus: & magis vult vitam peccatoris q̄ mortem. Eruditio est p̄nitentis, & oblatio correctionis: nec vlla Christi opera à misericordia vacant: qm̄ homini, & indulgentia cōsultat & flagello.

¶ De vltione dei. V.

Divina bonitas ideo maxime irascitur in hoc seculo, ne irascatur in futuro: & misericorditer temporalem adhibet severitatem, ne aeternam iuste inferat vltionem.

¶ De vera cōfessione siue laudatione. VI.

Vera confessio est benedictis, cum idem sonus est & oris & cordis. Bene autem loqui & male viuere, nihil aliud est, q̄ se sua voce damnare.

¶ De virtute charitatis. VII.

Dilectio dei & proximi propria & specialis virtus est prior atq; sanctorum, cum ceterae virtutes & bonis & malis esse possint communes.

¶ De doctrina apostolica. VIII.

Doctrina apostolica tam salubris atq; vitalis est, vt pro capacitate vrentium neminem sui relinquat exortem: quia siue paruuli, siue magni, siue infirmi, siue fortes habent in ea vnde alantur, vnde fatientur.

¶ De quarendo deo. IX.

Deum q̄rens gaudiū quarit. Sic ergo q̄rat vt non in se, sed in domino gaudeat. Accedendo enim ad deum illuminat̄ ignorantia, & corroboratur infirmitas, dāta sibi & intelligentia qua videat, charitate qua sequeatur.

PER PROSP. SELECTAE

¶ De fastidio spiritali. X.

Sicut corpori noxium est escam corpoream non posse percipere: ita animae periculosum est spirituales delicias fastidire.

¶ Quam obnoxium sit ad non esse tēdere. XI

Nonnunquam multi sunt qui ad non esse tendūt: Quid enim tam est obnoxium paucitati, quam quod est debitum perditionis?

¶ Quod deus peccnam reorum non concupiscat XII.

Non concupiscit deus peccnam reorum tanquam saturari desiderans vltione, sed quod iustus est, cū tranquillitate decernit, & recta voluntate disponit: vt etiam mali non sint inordinati.

¶ De bono intellectu. XIII.

Bonum intellectum habet, qui quod faciendū est recte intelligit & facit. Alioquin talis est, sine opere intelligentia, qualis sine timore sapientia, cum scriptum sit: Initium sapientiae timor domini. Eccl. 1.

¶ De requie adhuc in carne viuētis. XIII.

Habet & in hac vita requiem suam anima quae de morte infidelitatis exempta est, & non ab operibus iustitiae, sed ab iniquitatis se abstinet actione, vt viuens deo & mortua mundo, in humilitatis & mansuetudinis placita tranquillitate requiescat.

¶ De vouendo deo. XV.

Quisquis bene cogitat quae voueat deo, & quae uouendo persoluat, seipsum voueat & reddat. Hoc exigi

SENTENTIAE EX AVG.

tur, hoc debet. Imago Caesaris reddat Caesari: imago dei reddat deo. Sed sicut videndum est, qd offeras, & cui offeras, ita etiã considerandum est, vbi offeras: quia veri sacrificij extra catholicam ecclesiam locus nõ est.

¶ De iustitia & gratia. XVI

Duo sunt retributiones iustitiã: cum aut bona pro bonis: aut mala pro malis redduntur. Tertia est retributio gratiã: cum per regenerationem remittuntur mala, & retribuuntur bona, atq; ita manifestat: qd vniuersã viã domini misericordia & veritas. Illam autẽ retributionem impiorum, qua pro bonis mala restituuntur, deus nescit: qui nõ retribuere bona pro malis, nisi esset cui retribuere bona pro bonis.

Psalm. 24

¶ De supernã patriã ciuitibus XVII.

Omnis qui ad supernam pertinet ciuitatem, peregrinus est mundi: & dum temporali vtitur vita, in patria viuit aliena. vbi inũ multa illecebrosa, & multa fallacia deum nosse & amare paucorum est, quibus sit pceptum domini lucidum, illuminãs oculos, vt nec in dei, nec in proximi charitate fallantur.

Philos

¶ De carnis cupiditate vincenda. XVIII.

Sapi 9 Nemo est cuius animam corruptibile corpus & inhabitatio terrena non aggrauer. Sed nitendum est, vt carnis cupiditates spiritus vigore superentur, & interior homo qui semper sibi sentit resisti, semper

PER PROSP. SELECTAE

de diuino auxilio expectet adiuuari

¶ De angusta via vitã. XIX

Angusta est via que ducit ad vitam: & rãmen per Mat. 7 ipsam, nisi dilataro corde non curritur: quia iter virtutum quo gradiuntur pauperes CHRISTI, amplum est fidei spei, & si arctum sit infidelium vanitati.

¶ De premio Christianã religionis XX

Hoc affectu & desiderio colendus est deus, vt suũ cultus ipse sit merces. Nam qui deum ideo colit vt aliud magis quam ipsum promereatur, non deum colit sed illud quod assequi concupiscit

¶ De iudicandis occultis XXI

De occultis cordis alieni temere iudicare peccatum est, & eum cuius non videntur nisi bona opera iniquum est ex suspitione reprehendere, cum eorum que hominis sunt incognita solus deus index sit, quia iustus est & inspector verus.

¶ De adiutorio dei XXII

Diuini est muneris, cum & recta cogitamus, & peccatos nostros a falsitate atque iniustitia continemus. Quoties enim bona agimus deus in nobis, atque nobiscum vt operemur operatur

¶ De passionibus sanctorum a malis XXIII

Iusto iudicio dei darur plerunque peccatoribus potestas qua sanctos ipsius persequantur, vt qui spiritu dei iuuantur & aguntur fiant per laborum

SENTENTIAE EX AVG.

exercitia clariores.

¶ De scientia boni & actione. XXIII

Non est vera scientia boni, nisi ad hoc comprehendatur vt agatur. Inutilit̄ autem meditatur legem dei, qui laborat vt memoria teneat quod actione non implet.

¶ De amore legis in hominibus. XXV.

Qui legem dei diligit, probat se in hominibus iniquis, id quod contra legem est odisse, nō homines.

¶ De scrutandis mandatis dei,
sine iurgijs. XXVI

Mandata dei, nisi quiesca mens scrutari non potest: Vt ergo religiosum exerceatur studiū, abigenda sunt iurgia malignorum.

¶ De proficiendo semper. XXVII

Nemo tam eruditus, nemo tam doctus est qui superna illustratione non egeat. Non enim vlla ita diuinorum bonorum augmenta sufficiunt, vt non semper superfit quod mens rationalis & intelligendum desideret & gerendum.

¶ De duplici opere dei, misericordiae
& veritatis. XXVIII

Si omnes homines simul consideremus, quorū alij misericordia salui fiunt, alij veritate damnantur, vniuersae viae dñi, id est, misericordia & veritas suo sine distincte sunt. Si autem solos sanctos intueamur, nō discernunt hae viae domini. In diuidua enim ibi est & a misericordia veritas, & a veritate misericordia: quia

PER PROSP. SELECTAE

beatitudo sanctorum, & de munere gratiae est & retributione iustitiae.

¶ De obseruantia pacis cum
malis. XXIX.

Christianae perfectionis est, pacificum esse etiam cum pacis inimicis, spe correctionis, nō consensu malignitatis: vt sine exemplum, nec cohortationum discretionem sequantur, causas tamen non habeant, quibus odisse nos debeant.

¶ De custodia dei in tentatione. XXX.

Custodit nos dominus ab omni malo, nō vt nihil patiamur aduersi, sed vt ipsis aduersitatibus anima nō laedatur. Cum enim tentatio adest, fit quidem in id quod nos impugnat introitus. Et sicut bono fine id est sine vulnere, animae tentatio consummatur, ita ad aeternā requiē de profundo temporalis laboris exitur.

¶ De munere Dei in ascensu Ierusalem. XXXI.

Ad caelestis Ierusalem non ascendunt consortium nisi q̄ toto corde profitentur, nō proprii operis, sed diuini esse muneris qd̄ ascendunt.

¶ De odio mundi in Christianos. XXXII.

Omnes qui in Christo pie volunt viuere, necesse est vt ab impijs & dissimilibus patientur opprobria, & despiciantur tanquā stulti & infani qui in presentia bona pdunt, & inuisibilia sibi pfutura pmittunt. Sed hęc despectio & irrisio in impios retorquetur, cū & a abundantia eorum in egestatem, & superbia transie-

SENTENTIAE EX AVG.

in confusione.

¶ De patientia, in quo consistat XXXIII

Tota fidelium salus, tota patientie fortitudo ad eum qui in sanctis suis mirabilis est, referenda est: quia nisi in illis dominus esset, furori impiorum fragilitas succumberet humana.

¶ De debitis obsequijs XXXIII

Ita a plebibus principes, & a seruis domini sunt ferendi, vt sub exercitatione tolerantie sustineantur terrena, & sperentur aeterna. Auget enim merita virtutis, qui propositum non violat religionis.

¶ Non conuertere de constitutionibus dei XXXV

Recti corde de preceptis dei & constitutionibus non queruntur, quia iustum est omnia aequanimitet accipi, quae iudicaturus voluerit tolerari

¶ De aedificatione domus dei XXXVI

Omnis sancti aedificij status, sicut deo operante proficit, ita deo custodiente consistit. Quoniam tunc utilis praepositorum custodia est, cum spiritus dei populo suo praesidet, & non solum greges, sed etiam ipsos dignatur custodire pastores.

¶ De aeternis gaudijs XXXVII

Aeternae ciuitatis aeterna sunt gaudia & stantium dierum perpetuitas infinita, nec variabitur, nec labet quae incommutabili pace potientur, quorum erit omnium bonum, etiam quae sunt singulorum

¶ De lege charitatis XXXVIII

Lex Christi perfectio est charitatis, qua deus proximusque diligitur, & per quam dicitur conditori legis.

PER PROSP. SELECTAE

Dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus ^{Matt. 6} debitoribus nostris. Bene autem expectat promissionem dei, qui mandata eius exequitur, nec frustra sperat parcendum peccatis suis, qui ignoscit alienis

¶ De iussionibus dei XXXIX.

Nihil deus iubet quod sibi proficit, sed illi cui iubet. Ideo verus est dominus, qui seruo non indiget, & qui seruus indiget.

¶ De temporali scientia XL.

Id quod in tempore nouum est, non est nonum apud deum qui condidit tempora, & sine tempore habet omnia, quae suis quibusque temporibus pro eorum varietate distribuit.

¶ De prouidentia dei XLI

Mutabiliu omnium, dispositione immutabilis ratio continet, vbi sine tempore simul sunt, quae in temporibus non simul sunt: quia tempora non simul currunt

¶ De impunitate peccantium XLII

Nihil infelicius est felicitate peccantium, quae poenalis nutritur impunitas, & mala voluntas, velut hostis interior roboratur

¶ De legis litera sine vita XLIII.

Legis littera quae docet non esse peccandum, si spiritus viuificans desit, occidit: Scire enim peccatum potius facit quam caueri, & ideo magis augetur quam minui quae male concupiscentiae etiam prauaricatio legis accedit

¶ De lege & gratia XLIII.

Lex data est vt gratia quereretur, gratia data est vt lex impleat. Neque enim suo vitio non implebat, sed vitio prouidentiae carnis, quod vitium per legem demonstrandum per gratiam sanandum fuit.

SENTENTIAE EX AVG.

¶ De promissione Dei. XLV.

Hoc promittit deus quod ipse facit, non ipse promittit & alius facit, quod iam non est promittere, sed predicere. Ideo non ex operibus, sed ex veritate vocante, ne ipsorum sit, non Dei, & merces non impeteretur secundum gratiam, sed secundum debitum, atque ita gratia iam non sit gratia.

¶ De fidelium culpis & infidelium bonis. XLVI.

Sicut non impediunt ab aeterna vita iustum quaedam peccata venialia, sine quibus haec vita non ducitur, sic ad salutem aeternam nihil profunt aliqua bona opera impio, sine quibus difficillime vitam cuiuslibet pessimi hominis inuenitur.

¶ De mala voluntate & potestate. XLVII.

Cum voluntas mala potestatem accipit efficiendi quod cupit, ex iudicio eius venit, apud quem non est iniquitas. Punit enim etiam isto modo, nec ideo iniuste, quia occulte. Caeterum iniquus puniri se ignorat, nisi cum manifesto supplicio senserit nolens, quantum mali sit quod perpetravit volens.

¶ De superbia in bonis. XLVIII.

Omnia vitia in malefactis tantum valent, sola superbia etiam in recte factis cauenda est.

¶ De pari vsu fortunae. XLIX.

Interest plurimum qualis sit vsus, vel earum rerum quae prosperae, vel earum quae aduersae dicuntur. Nam bonus nec bonis temporalibus extollitur, nec malis frangitur. Malus autem ideo huiusmodi in felicitate

PER PROSP. SELECT.

Premiuntur, quia felicitate corrumpitur.

¶ De morte sanctorum bona. L.

Mala mors putanda non est quam bona vita precesserit. Non enim facit malam mortem, nisi quod sequitur mortem. Non enim curandum est multum necessario, morituris quid accidat ut moriantur, sed moriendo quo ire cogantur.

¶ De puritate animi oppresso corpore. LI.

Ira non amittitur corporis sanctitas manente animi sanctitate etiam oppresso corpore, sicut amittitur corporis sanctitas violata animi puritate etiam corpore intacto.

¶ De fortitudine tolerantiae. LII.

Maior animus merito dicendus est qui vitam criminiosam magis eligit ferre quam fugere, & humanum iudicium, maxime quod est vulgare, quod plerumque caligine erroris inuoluitur, praesens conscientiae luce ac puritate contemnere.

¶ De libera seruitute in domino serui. LIII.

Iustus quicquid malorum aliquis dominus irrogat, non pena est criminis, sed examen virtutis. Nam etiam bonus si seruiat, liber est, malus autem & si regnet, seruus est: nec vnus hominis, sed quod grauius est, tot dominorum, quot vitiorum.

¶ De oblatione votorum. LIIII.

Nemo quicquam domino recte voueret, nisi ab ipso acciperet quod voueret.

¶ De sententia de iratis. LV.

SENTENTIAE EX AVG.

Omnis substantia quæ deus non est, creatura est, & quæ creatura non est, deus est. Nulla ergo differentia est in deitate trinitatis: quoniam quod deo minus est, deus non est.

¶ Quales non diligit deus. LVI.

Tales nos amat deus, quales futuri sumus ipsius dono, non quales nostro merito.

¶ De temporali opere dei.

LVII.

Ordo temporum in æterna Dei sapientia sine tempore est, nec aliqua sunt apud eum noua, qui fecit quæ futura sunt.

¶ De principali omnium rerum causa. LVIII.

Voluntas Dei est prima & summa causa omnium corporalium spiritaliumque motionum. Nihil enim fit visibiliter & sensibiliter quod non de invisibili & intelligibili summi imperatoris aula, aut iubeatur, aut permittatur secundum ineffabilem iustitiæ premiorum, atque pœnarum, gratiarum, & retributionum, in ista totius creaturæ amplissima quadam vniuersa; republica.

¶ De superbia diaboli & Christi humilitate. LIX.

Diabolus superbus hominem superbientem, perduxit ad mortem. Christus humilis hominem obedientem reduxit ad vitam, quia sicut ille elatus cecidit, & deiecit consentientem, sic iste humiliatus surrexit, & erexit credentem.

¶ De spiritalibus augmentis.

PER PROSP. SELECTAE

LX.

In rebus spiritalibus cum minor maiori adhæret, sicut creatori creatura, illa fit maior quam erat, non ille, & hoc est maius esse quod est melius esse, quia adhærens creatura creatori, non mole auctior, sed virtute fit maior.

¶ De ineffabili excellentia.

LXI.

Excedit supereminencia deitatis non solum vilitati eloquii nostri, sed etiam intelligentiæ facultatem. Verius enim cogitatur Deus quam dicitur & verius est quam cogitatur. Non parua autem noticiæ pars est, si antequam scire possimus quid sit deus, possimus scire quid non sit.

¶ De vera beatitudine. LXII.

Omnes beati habent quod volunt, quamuis non omnes qui habent quod volunt continue beati sunt. Continuo autem sunt miseri, qui vel non habent quod volunt, vel id habent quod non recte volunt. Propior est ergo beatitudini voluntas recta etiam non adepto quod cupit, quam praua etiam si quod cupit obrinuit.

¶ Quorum fite esse cum Deo. LXIII.

Magna miseria est hominis cum illo non esse sine quo non potest esse. In quo est enim, sine dubio fite illo non est, & tamen si eius non meminit, cum quem non intelligit neque diligit, cum eo non est.

¶ De incarnatione verbi Dei.

LXIII.

Diuinitas verbi æqualis patri, facta est parti-

SENTENTIAE EX AVG.

ceps mortalitatis nostrae: non de suo, sed de nostro: ut & nos efficeremur participes deitatis eius: non de nostro, sed de ipsius.

¶ De hominibus malis odiendis. LXXV.

Perfectum odium est, quod nec iustitia nec scientia caret, id est, ut nec propter vitia homines oderis, nec propter vitia homines diligas. Recte ergo in malis odimus malitiam, & diligimus creaturam: ut nec propter vitium creatura damnetur, nec propter vitam vitium diligatur.

¶ De labore fingentiū mendacia. LXXVI.

Difficilia & laboriosa sunt signēta mendacij. Qui autem verum vult dicere, non laborat: quietiores enim sunt boni q̄ mali, & absolutiora sunt verba veracium, q̄ cōmenta fallacium.

¶ De diuinis scripturis. LXXVII.

Bonae sunt in scripturis sanctis mysteriorum profunditates, quae ob hoc teguntur, ne vilescant, ob hoc q̄runtur, ut exerceant, ob hoc autem aperiuntur, ut pascant.

¶ De oratiōe Christi in sanguine. LXXVIII.

Orans cum sudore sanguineo dominus Iesus Christus, significabat de toto corpore, quod est ecclesia, emanaturas maritum passionum.

¶ De sacramentis ad malos. LXXIX.

Sacramentum pietatis in iudicium sibi sumit indignus. Bene enim esse non potest male accipiēti quod bonum est.

¶ De laude dei in beneficijs & minis. LXX.

PER PROSP. SELECTAE

Qui laudat deum in miraculis beneficiorum, laudet & in terroribus vltionum. Nam & blanditur & minatur. Si non blanderetur, nulla esset exhortatio. Si non minaretur nulla esset correctio.

¶ De acceleranda conuersione in remedio. LXXI.

Remedia conuersionis ad deum, nullis sunt curationibus differenda: ne tempus correctionis pereat tarditate. Qui enim penitenti promissit indulgentiam dissimulanti diem crastinum non spondit.

¶ De humilitate orandi in bonis ac malis. LXXII.

Rectus est & bene inuocat deum, qui in omnibus malis quae patitur se excusat, non deum, & in bonis quae facit non se laudat, sed deum. Sicut enim repellit deus peccata sua defendentem, sic recipit confitentem.

¶ De admiratione creaturarum & calcatione. LXXIII.

Mirabilis est fabrica mundi, sed mirabilior fabricator. Et male occupatur creatis qui a creatore discedit: cui si inheferit inferiora calcabit, ne quod dilexerit contra naturam conuertatur in penam.

¶ De anima inordinata. LXXIII.

Anima rationalis superioribus inferiora preponens non potest regere quod regebat, quia regi voluit a quo regebatur.

¶ De pena peccati in compedibus. LXXV.

SE NTENTIAE EX AVG.

Corpus carnis nostræ ornamentum nobis fuit, peccauimus & compedes inde accepimus, vt vinculis mortalitatis omnis humanarum actionū cursus præpediretur.

¶ De psallentibus cum opere & voce. LXXVI.

Recte in dei laudem psallit, cuius opera cum voce concordant. Nam finito carmine, vox tacet. In bonis aut actibus vita permanens nunquam reticet eius gloriam, quem in se gaudet operari.

¶ De timore recto. LXXVII.

Omnia quæ timentur, rationabiliter declinantur deus sic timendus est, vt ab ipso ad ipsum confugiat

¶ De recta solitudine & securitate. LXXVIII.

Sicut præpostera securitas in periculum impellit, ita ordinata sollicitudo securitatē parit.

¶ De virginitate corporis & animæ. LXXIX.

Virginitas carnis, corpus intactum, virginitas animæ fides incorrupta.

¶ Contra superflua. LXXX.

Multa nos in facultatibus nostris superflua habere probabimur si necessaria sola retineamus. Nam vana quærentibus nihil sufficit, & alienorum quodammodo retentor est qui profutura pauperibus inutiliter habet.

¶ De cogitationibus ad deum. LXXXI.

PER PROSP. SELECTAE

Quomodo aures nostræ ad voces nostras, sic aures dei ad cogitationes nostras. Non autem potest fieri, vt in mala opera exeant cogitationes bonæ, quoniam hoc actione promittitur quod corde concipitur.

¶ De cantico nouo. LXXXII.

Sicut veteris hominis vetus canticum ad tempora lia, sic noui hominis nouum canticum pertinet ad æterna, & ita vnusquisque cantat vt viuat. Nouum autem canticum, carmen est fidei, quæ per dilectionem operatur.

¶ De vera humilitate. LXXXIII.

Vera fidelium humilitas est, in nullo superbire, in nullo murmurare, nec ingratum esse, nec quærelū, sed in omnibus dei iudicijs gratias deo agere, deumque laudare, cuius omnia opera, aut iusta sunt, aut benigna.

¶ De desperantibus. LXXXIII.

Nimis miser est qui non sperat in deo, & de se sibi secunda promittit, cum ex eo ipso quod non quærat dei auxilium, ab omni spe veræ salutis exciderit.

De diuitijs. LXXXV.

In magna ægestate sunt qui de iniquitate diuites, iustitiæ opes, & sapientiæ non habent, qui autem domino seruiunt, ea bona acquirunt, quæ perire non possunt.

¶ De vera bonitate & prodesse. LXXXVI.

SENTENTIAE EX AVG.

Non sufficit abstinere à malo, nisi fiat quod bonū est: & parum est neminem nocere, nisi studeas multis prodesse.

¶ De mali impunitate. LXXXVII.

Peccator qui peccat, non ideo à domino non videtur, quia male agentis poena differtur, grauius autē in eum defauit, cui etiam ipsa correctio denegatur.

¶ De bono humilitatis. LXXXVIII.

Non acceditur ad altitudinem dei, nisi per humilitatem, cui propinquat subditus, longe ab eo recedit elatus.

¶ De Sepultura. LXXXIX.

Sicut peccatoribus diuitib⁹ nihil profunt exequiæ sumptuosæ, ita nihil nocent aut viles, aut nullæ sanctorum pauperum sepultura.

¶ De gaudio recto. XC.

Non potest quisquam fraudari delectationibus suis, cui Christus est gaudium. Aeterna enim exultatio est qui bono letatur ætérno.

¶ Quid hominem Deo iungat. XCI.

Deo qui vbiq; est, non locis, sed actionibus, aut loquiqui, aut proximi sumus, quia sicut nos separat dis similitudo, ita nos illi cōiungit imitatio.

¶ De bono prelio. XCII.

Humanæ egritudinis est, in carne mortali delectationem habere peccandi, sed discipulus amatorq; virtutum, non pacem huic concupiscentiæ tribuere, sed bellum debet indicare:

¶ De spe fidelium. XCIII.

Non te terreat Christiane, q̄ credita differuntur:

PER PROSP. SELECTAE

licet in abscondito sit promissio, in spe tamen perseuetet oratio. Exerce operibus, cresce virtutibus. Dum fidei constantia probatur, gloria retributiōis auget.

¶ De temporibus malorum.

Caput. XCIII.

Omne tempus malorum pusillum est. Quid enim tam exiguum est, quam quod in hoc tendit, vt non sit:

¶ De charitatis augmento. XCV.

Crescit semper facultatis charitas, dum vsu maior & largitate fit ditior.

¶ De defectu malorum. XCVI.

Malorum impietatem perire necesse est, aut proprio iudicio, aut sententia Dei. Nulla enim iniquitas permanet, cui fidem, aut correctio, aut damnatio facit.

¶ Vnde adhæreatur deo. XCVII.

Adhærens deo & semper eius faciens volūtatē, nunq̄ à suo habitatore deserit. & si quædam dura, atq; aduersa patiat, non relinquitur, sed probatur.

¶ De iustitia.

XCVIII.

Tota iustitiæ ratio est, vt declinentur mala, & fiant bona, cuius obseruantie inter quaslibet aduersitates forma seruanda est: quia hoc solum nunquam amittitur, quod operi pietatis impenditur.

¶ De tolerantia bonorum.

XCIX.

Tolerentur præsentia mala, donec veniat beatitudo promissa. Sustineantur à fidelibus infideles, & in-

SENTENTIAE EX AVG.

ter hortorum frumenta zizaniorum auulsio differatur, quantumlibet sauiant impij. Melior est etiam in hoc tempore causa iustorum, qui quāto acrius impetuntur, tanto gloriosius coronantur.

¶ Quid sit clamor ad deum. C.

Clamor ad deum est intentio cordis, & flagrantia dilectiōis, quia semper petitur quod semper operatur. Hoc autem deo absconditum non est, quoniam ad ipsum redit, quod ab ipso processit.

¶ De confitendo peccato & remediando. CI.

Bona est peccati confessio, si & curatio consequatur. Nam quid prodest detegere plagam, & non adhibere medicinam?

¶ De profectiois ascensu. CII.

In hac vita, quæ tota tentatio est, etiam in sublimissimis sanctis non apprehenditur illa perfectio, cui nō superfit ascensio.

¶ De laboribus presentis vitæ in ueritate. CIII.

Cum presentis vitæ cursus agitur, etiam si ualde proficiat cuius exercitio homo corrumpit exterior, & interior renouat, necesse est tñ ut dum conditiōi subiacet mortis, labores toleret uerustatis.

¶ Quod imago dei homo sit. CIII.

Imago quidē dei est homo, & qui per iustitiæ ambulat uias, ad similitudinem sui rēdit autoris, & ramē dum in hac uita degit conurbationes uanitatē incurrat.

¶ De conditione diuina. CV.

PER PROSP. SELECTAE

Prima diuini muneris gratia est, ut erudiat nos ad nostræ humilitatis confessionem, & agnoscere faciat quod si quid boni facim⁹ p illū possumus, sine quo nihil possumus.

¶ Quod tota uita infidelium peccatum sit, etiā in optimis morib⁹. CVI.

Omnis infidelium uita peccatum est, & nihil est bonum sine summo bono: ubi enim deest agnitio æternæ & incommutabilis ueritatis, falsa uirtus est, etiam in optimis moribus.

¶ De fundamento spiritali. CVII.

Sicut enim fundamentum corporeæ fabricæ in imo est, ita fundamentum fabricæ spiritalis in summo est. Terrena ædificatio à terra incipit, cælestis extructio à superno crescit exordio.

¶ Quod recordatio uel obliuio non cadant in deū, & quomodo. CVIII.

Tunc dicitur deus meminisse quando facit, tunc obliuisci, quando non facit. Nam neque obliuio cadit in deum, quia nullo modo mutatur, neque recordatio, quia nihil obliuiscitur.

¶ Qui miracula dei uideat. CIX.

Hi uident miracula dei quibus profunt. Nam quod non intelligitur, uel unde non proficitur, non uidetur.

¶ De misericordia & ueritate obuiantibus sibi. CX.

Non auferat ueritas misericordiam, nec misericordia impediatur ueritatem. Si enim pro misericordia uindicabis contra ueritatem aut quasi rigida

SENTENTIAE EX AVG.

Veritate oblitus fueris misericordiam, nō ambulabis in via domini, in qua misericordia & veritas obuiauerunt sibi.

¶ De tentatione & mutatione Christi non in miraculis. CXI.

Tentatio Christi, eruditio Christiani est. Imitatores enim magistri debent esse discipuli, non in facendis miraculis, quæ nemo exigit, sed in custodienda humilitate, atq; patientia, ad quæ nos dominus inuitauit suo exemplo.

¶ De cupiditate & charitate. CXII.

Quomodo radix omnium malorum cupiditas est sic radix omnium bonorum charitas est. *1. Tim. 6.*

¶ De gaudio Christiani. CXIII.

Christiano recte gaudendi causa non presens seculum est, sed futurum. Et ita est vtendum temporalibus ne obsint æternis, vt in via qua peregrini ambulauit, hoc placet quod ducit ad patriam.

¶ De Sabbato. CXIII.

Male celebrat sabbatum qui ab operibus bonis vacat. Otium autem ab iniquitate debet esse perpetuum quia bona conscientia non inquietum, sed tranquillum facit animum.

¶ Quod bonum cum gaudio sit faciendum. CXV.

Cum bonum operaris, hilaris operare: Nam si quid boni tristis feceris, fit de te magis quam facis.

¶ De cohabitatione bonorum & malorum. CXVI.

Si in mores malorum non transeant boni, etiam

PER PROSP. SELECT.

inter cohabitantes magna diuisio est, Non ergo homines qui meliorum exemplo corrigi queunt, sed hominum est fugienda iniquitas.

¶ Quod nō sint vitanda peccata timore, sed amore. CXVII.

Eam deus innocentiam probat, qua homo non metu peccare fit innocens, sed amore iustitiae. Nam qui timore non peccat, quamuis non noceat cui vult nocere, tamē plurimū nocet, & abstinens ab iniquo opere, sola tamen reus est voluntate.

¶ De pharisæo & publicano. CXVIII.

Melior est in malis factis humilis confessio, quā in bonis superba gloriatio.

¶ Quod iniqui malitia proficit bonis. CXIX.

De malitia mali flagellatur bonus, & de seruo emendatur filius.

¶ De mundana iniquitate. CXX.

Sicut stellas cæli non extinguit nox: sic mentes fidelium adherentes firmamento sanctæ scripturæ non obscurat mundana iniquitas.

¶ De propria facultate. CXXI.

Ad peccandum homo abundat propria facultate, ad agendum autem bonum non sufficit nisi ab illo iustificetur, qui solus iustus est.

¶ De contrarijs moribus bonis. CXXII.

Magnus bonorum labor est, mores tolerare contrarios, quibus quoniam non offendit, pariter proficit. Tamen enim torquet iustum alieni peccati iniquitas quantum a sua recedit.

SENTENTIAE EX AVG.

¶ Qualiter accedatur vel recedatur
à Deo. CXXIII.

Non locorum interuallis acceditur ad deum vñ re-
cedit ab eo, sed similitudo facit proximū, dissimilitu-
do longinquū, & nimia miseria est ab eo bono longe
esse quod vbiq; est.

¶ De vera libertate. CXXIII.

Libera semper est seruitus apud deum, cui non ne-
cessitas seruit sed charitas.

¶ De tolerantia hominum. CXXV.

Qui ideo neminem vult hominum pati, quia vt ar-
bitratur multum proficit, per hoc ipsum q̄ alios non
tolerat, ostendit quod potius non proficit.

¶ De artifice summo. CXXVI.

Totum bonum quod habemus, ab artifice nostro
habemus. Sed si hoc in nobis est, quod ipsi fecimus,
inde damnabimur, si autem hoc quod deus fecit, in-
de coronabimur.

¶ De verbo dei CXXVII.

Verbum dei per quod facta sunt omnia, tempus
præordinauit quo susciperet carnem, non tempori
cessit quo verteretur in carnem. Homo quippe deo
accessit, non deus à se recessit.

¶ De fide & intellectu. CXXVIII.

Intellectui fides viâ aperit, infidelitas claudit.

¶ De homine victo. CXXIX.

Quo primum vitio superatur homo, hoc vltimū
vincit. Cum enim omnia peccata superauerit manet
periculum, ne sibi mens nihil conscia in se potius q̄ in
domino gloriectur.

PER PROSP. SELECT.

¶ De perfectione. CXXX.

Finis curarum perfectio desideriorum est, & in id
quisq; tēdit, ac nititur, vt ad illud perueniat quo dele-
ctatur. Sapiens ergo est hoc appetere quod bonum
facit, non id amare quod decipit.

¶ De duobus donis gratiæ. CXXXI.

Sicut duo sunt officia medicinæ, vnum quo sanat
infirmitas, aliud quo custoditur sanitas. Ita duo sunt
dona gratiæ, vnum quod aufert carnis cupiditatem,
aliud quod facit animæ perseuerare virtutem.

¶ De laboris fine. CXXXII.

Non poterit hominis labor finire nisi hoc diligat,
quod ei non possit auferri.

¶ De iniquitatis læsione. CXXXIII.

Impossibile est vt iniquitas prius lædat hominem
iustum in quem tendit, q̄ cor iniustum vñ procedit.

¶ De miraculis visibilibus & inuisibilibus.

CXXXIII.

Visibile miraculū ad illuminationem vocat. Inuisi-
bile autem eum qui vocatus venit illuminat. Omnia
mirabilia dei narrat qui credens visibilibus ad intelli-
gendum inuisibilia transitum facit.

¶ De fugientibus diabolū &
participantibus CXXXV.

Meliores sunt qui diabolū persequentem fugi-
unt quàm qui præeuntem sequuntur: quia vtilius est,
eum hostem habere quàm participem.

¶ De prauis cupiditatibus. CXXXVI.

Omnes prauæ cupiditates sunt portæ inferi, per
quas in mortem itur: cuius dominatum subit qui ad

SENTENTIAE EX AVG.

ptum se ad perfrendū lætatur q̄ periturū cōcupiuit.

¶ De adulatione. CXXXVII.

Adulantum linguæ alligant animas in peccatis: delectat enim ea facere in quibus non solum non metuitur reprehensor, sed etiam laudator auditur.

¶ De male conscio animo. CXXXVIII.

Animus male sibi conscius dū videtur sibi nullā p̄nam pari, credit quia non iudicet deus: cum abutū patientia dei, & non intelligere parcentis benignitatē iam sit magna damnatio.

¶ Quod prior sit natura quam vitium. CXXXIX.

In creatura quæ arbitrio suo peccat: prior est natura quam vitium. Quod ita contra naturam est, vt nō possit nisi nocere naturæ: quod ita non esset vitium a deo recedere, nisi naturæ cuiuslibet vitium esset cui potius competeret esse cum deo.

¶ De angelis & hominibus malis. CXL.

Nullum deus vel angelorum vel hominum crearet quem malum futurum esse præscisset, nisi pariter noceret quibus eos vsibus bonorum commendaret: atq̄ in ordinem seculorum, quasi pulcherrimum, carmen, etiam ex quibusdam pulcherrimis antithetis honestaret.

¶ De cōditione creaturæ. CXLI.

Tria quædam maxime nobis scienda de conditione creaturæ oportuit intimari. Quis eā fecerit, p̄ qd fecerit, q̄re fecerit. Dixit deus inq̄, Fiat lux & facta ē lux: & vidit deus lucem, quod bona esset. Nec auctor ex-

Gene. 1

PER PROSP. SELECTAE

lentior est deo, nec ars efficacior est dei uerbo, nec causa melior est, q̄ vt bonum creetur a bono.

¶ De bono & malo amore. CXLII.

Est amor quo amatur & quod amandum nō est, & istum amorem odit in se qui illum diligit, quo amat quod amandum est. Possunt enim ambo in vno homine esse: & hoc bonum est homini, vt illo proficiente, quo bene viuimus, iste deficiat quo male viuimus, donec ad perfectum sanetur, & in bonum commutetur omne quod viuimus.

¶ De bono creaturæ. CLXIII.

Creaturæ rationalis vel intellectualis bonum: quo beata sit non nisi deus est, quod ei nō ex seipsa est: quæ ex nihilo creata est. Hoc enim a deo fit beata, quo amisso misera.

¶ De vitio naturæ. CXLIIII.

Vitium esse nec in summo potest bono, nec nisi in alio quo bono. Sola ergo bona alicui esse possunt: sola autem mala nusquam. Et ille quæ ex male voluntatis vitio vitiatæ sunt, in quantum vitiosæ sunt, male sunt, in quantum autem vere sunt, bone sunt.

¶ Quid credi debeat. CXLV.

Non est phas aliter credere affici deum cum vacat, aliter cum operatur, quia nec affici dicendus est, tanquam in eius natura fiat aliquid quod ante non fuit. Patitur quippe qui afficitur, & mutabile est omne quod patitur. Non ergo in deo, aut pigra uocatio, a laboriosa cogitetur industria, quæ nouit & quiescens agere, & agens quiescere, & quod in operibus prius quidem est, aut posterius, non ad facientem, sed ad fa-

SENTENTIAE EX AVG.

Est referendum est. Aeterna enim est & incommutabilis voluntas eius, nec consilio alternante variatur, in qua simul est quicquid in rebus creandis vel ordinandis, aut praecesserit, aut sequitur.

¶ Quod deus est tantum creator. CXLVI.

Nullius quamuis minimae naturae, nisi deum creatorem dici, aut credi licet ab aliquo. Quod si angeli missi vel permisi adhibeant operationem suam rebus, quae gignuntur in mundo, tamen non sunt creatores animalium, sicut nec agricolae frugum vel arborum.

¶ De prima conditione mortis.

CXLVII.

De prima corporis morte dici potest, quod bonis bona sit, malis mala. Secunda vero sine dubio, sicut nullorum bonorum est, ita nulli bona.

¶ De morte piorum. CXLVIII.

Mors etiam piorum, peccati poena est. Sed ideo ipsis dicitur bona, quia illa bene utuntur, quibus finis est ad mala temporalia, & transitus ad vitam aeternam. Sicut enim iniustitia malae utitur, non tantum malis, verum etiam bonis, ita etiam iustitia, non tantum bonis, verum etiam malis bene utitur.

¶ De martyribus non baptizatis.

CXLIX.

Qui etiam non praeepto regenerationis lauacro pro Christi confessione moriuntur, tantum eis valet ad abolenda peccata, quantum si abluerentur fonte baptismatis.

PER PROSP. SELECTAE

¶ Quod omne peccatum sit mendacium. CL.

Cum homo secundum se viuit, non secundum deum, similis est diabolo, quia nec angelo secundum angelum, sed secundum deum viuendum fuit ut stare in veritate, & veritatem de illius, non de suo mendacium loqueretur. Vnde non frustra dicitur, omne peccatum esse mendacium, quia non peccatur, nisi ea voluntate quae contraria est veritati, id est, deo.

¶ De diuersa voluntate affectionum.

CLI.

Diuersitas humanae affectionis, ex diuersitate voluntatis est, quae si praua est, peruersis erit moribus iniqua. Si autem recta non solum non culpabilis affectio hominis erit, sed etiam laudabilis.

¶ De arbitrij libertate vera.

CLII.

Arbitrium voluntatis tunc est vere liberum, cum vitijs peccatisque non seruit. Tale datum est a deo, quod amissum nisi a quo potuit dari, non potest reddi. Vnde veritas dicit. Si vos filius liberauerit, tunc vere liberi eritis.

¶ Quod cor ad deum fit habendum. CLIII.

Bonum est sursum habere cor, non tamen ad seipsum quod est superbiae, sed ad deum, quod est obedientiae. Plus autem appetendo minus est, qui de se sibi sufficere confidit, ab eo qui vere ei sufficit, deficit.

¶ De vita beata. CLIII.

Beata vita si non amatur, non habetur. Porro si amatur, non ideo habetur, necesse est, ut caeteris rebus

SĒNTENTIAE EX AVG.

excellentius diligatur, quoniam propter hoc amandum est, quicquid aliud est amandum. Quia vero beatus esse non potest, nisi qui eam ut dignū est amet, consequens est ut eam æternam velit, quæ tunc vere beata erit quando terminū non habebit.

¶ Quod solus deus bonus sit. CLV.

Non omnes quidē mali in hoc pficiunt, ut sint boni: nemo tamen est, nisi ex malo bonus.

¶ De ciuibus terrenis. CLVI.

Ciues terrene ciuitatis parit peccato vitata natura, qui sunt vasa iræ. Ciues ergo cælestis patriæ parit a peccato naturam liberans gratia, qui sunt vasa misericordiar.

¶ De ira dei. CLVII.

Ira dei non perturbatio est eius, sed iudicium quo irrogatur pœna peccato. Cognitio vero ipsius, & *Re. is,* recogitatio mundanarum rerum est incommutabilis ratio. Neque enim sicut hominem, ita deum cuiusquam facti sui pœnitet, cuius de omnibus omnino rebus tam fixa est sententia, q̄ certa præsentia est.

¶ De persequentibus ecclesiam. CLVIII.

Inimici ecclesiæ quolibet modo errore cēsuntur v malitia deprauentur: si accipiant corporaliter potestatem affigendi, exercent eius patientiam. Si tantummodo male sentiendo aduersantur, exercent eius sapientiam. Et ut etiam inimici diligantur exercent eius beneuolentiam: quia deus his qui eum diligunt omnia cooperatur in bonum.

¶ De fine boni & mali. CLIX.

Finis boni est, non quo consumitur ut non sit, sed

PER PROSP. ELECTAE.

Quo perficiatur ut plenum sit. Et finis mali est, non q̄ esse desinat, sed quousq; nocendo perducatur. Unde vnum est summum bonum, aliud autem summū malum. Illud propter quod appetenda sunt bona cætera, ipsum autē propter seipsum, hoc p̄pter qd̄ declinanda sunt mala cætera, ipsum autē propter seipsum.

¶ De natura. CLX.

Est natura in qua nullum malum est, vel etiā nullū malū potest esse. Esse autem naturā in qua nullū bonum fit, non potest.

¶ De animi æquitate. CLXI.

Melior est animi æquitas, quā corporis sanitas & cōuenientius iustus dolet in supplicio, quam lætus est in delicto.

¶ De præcepto charitatis. CLXII

In præcepto charitatis tria inuenit homo quæ diligat: deum, & se, & proximum. Et quia ille in sui dilectione non errat qui deum diligit, cōsequens est ut proximo ad diligendum deum consulat, quem iubetur diligere sicut seipsum.

¶ De concordia & obedientia imperantium & subditorum. CLXIII.

Pax domestica est ordinata cohabitantium imperandi, obediendiq; concordia. Imperāt enim qui cōsulant. Sicut vir vxori, parentes filiis, dñi seruis. Obediunt autem quibus consulitur: sicut mulieres maritq; filij parentibus, serui dominis. Sed in domino iusti uententes ex fide, & ab illa adhuc ciuitate peregrinantes etiam qui imperant seruiunt eis, quibus videntur imperare, quia non dominandi cupiditate imperāt, sed

SENTENTIAE EX AVG.

officio consulendi, nec principandi superbia sed, p[ro]videndi beneficio.

¶ De conditione seruitutis. CLXIII.

Nomen & conditionem seruitutis culpa genuit non natura: & prima huius subiectiōis causa est peccatum, quia sicut scriptum est. Omnis qui facit peccatum, seruus est peccati. Vnde melior est eius status q[uam] famulatur homini, q[uam] qui suae seruit cupiditati.

Ioan. 8.

¶ De praelatis. CLXV.

Veri patres familias subditis suis tanq[uam] filiis ad colendum & promerendum deum cōsulant, desiderantes venire ad eglestē domū, vbi imperandi necessariū nō sit officium, quo donec veniatur, magis debent patres qui dominantur q[uam] serui tolerare qui seruiunt.

¶ De regimine populi. CLXVI.

Locus superior sine q[uo] regi populus nō potest: etiā si ita sit tenendus atq[ue] administrandus vt decet: tamē indecenter appetit, vnde ocium sanctum querat, q[uam] rat directionem veritatis, negotium iustum suscipiat necessitas dilectionis.

¶ De vita animae. CLXVII.

Sicut non est à carne, sed supra carnem quod eam facit viuere sic non est ab anima, sed supra animam quod eam facit viuere beate: quia vt vita carnis anima est, ita beata vita hominis deus est.

¶ De venia vnde constat beata vita. CLXVIII.

Iustitia nostra quamuis vera sit, propter verū boni finem ad quem refertur, non tamen tāta est in hac vita vt potius per remissionem peccatorum constet.

PER PROSP. ELECTAE.

Quam per fidem virtutū.

¶ De plena pace. CLXIX.

Quandiu virtijs repugnatur, plena non est pax, quia illa quae resistunt periculo debellatur praelio, & illa quae victa sunt, nondum securo triumphantur ocio, sed adhuc sollicito premuntur imperio.

¶ De prima & secunda morte. CLXX.

Prima mors animam nolentem tollit à corpore, secunda animam nolentem tenet in corpore. Ab vtraque morte id habetur, vt quod nō vult anima de suo corpore patiatur.

¶ De causis incognitis in causis dei. CLXXI.

In cognitis causis operum dñi non nihil nouimus, cū scimus non sine ratione omnipotentē facere, vix infirmus humanus animus rationē nō potest reddere.

¶ De negligentijs. CLXXII.

Frustra homo post hoc corpus hic promittit sibi quod in hoc corpore comparare neglexerit. Nemo inuitus bonū facit, etiam si bonum est quod facit, quia nihil p[ro]dest spūs timoris, vbi nō est spiritus charitatis.

¶ De humana societate. CLXXIII.

Sicut in potestatibus societatis humanae maior potestas minori ad obediendum praep[on]itur, ita deus omnibus.

¶ De diligendo deo. CLXXIII.

Beatus qui diligit deum, & amicum in deo, & inimicum propter deum. Solus enim nullum charum amittit, cui omnes in illo chari sunt, qui nunquam a te dimittit te, nisi dimittatur.

SENTENTIAE EX AVG.

¶ De non corrupendis. CLXXV.

Manifestum est, quoniā bona sunt quae corrupuntur, neque si bona non essent corrumpi possent, quia & si summa bona essent, incorruptilia essent, si autē nulla bona essent quod in eis corrumpetur non esset.

¶ De incommutabili deo. CLXXVI.

Cum deus incommutabiliter bonus, omnes fecerit creaturas bonas, nec vlla, omnino nisi ab ipso sit creata natura, nulla est substantia mali: quia quod autorem deum non habet, nō est aliud quā desiderium vel actio inordinatē voluntatis.

¶ Quod iustitia iniquis odiosa sit. CLXXVII.

Sicut palato non sano peena est cibus quae sano suavis est: & oculis egris odiosa lux, qua incolumis gaudet obruitus, ita displicet iniquis iustitia dei, cui si subijcerentur non conturbarentur.

¶ De egritudine animi. CLXXVIII.

Egritudo animi rationalis est, cum bonis inferioribus delectatus, superiora nō appetit, & ex parte nō amittit. Ideoque in duas diuiditur voluntates, cumque vna est, tota nō est, & hoc adest vni quod deest alteri.

¶ De homine religioso. CLXXIX.

Homini religioso parū esse debet inimicitias aliorū nō excitare vel augere, male loquendo, nisi etiam eas extinguere studeat bene loquendo.

¶ De veritate odiosa. CLXXX.

Beata vita est gaudium de veritate quod deus est, sed multis veritas odiosa est, quam audire nolunt doctorem, & nolentes falli, volunt mendaciā suā veritatem

PER PROSP. SELECTAE

tem videri. Quibus iuste retribuitur, vt ipsi veritatem non lateant, ipsos autē lateat veritas.

¶ De forti patientia. CLXXXI.

Nemo quod tolerat amat, & si tolerare amat, quia aliud est fortis patientia, aliud secura felicitas. Non eiusdem est temporalis labor pugnae, & beatitudo victoriae.

¶ De copiosa egestate in oratione. CLXXXII.

Ideo plerumque in sermone copiosa est egestas humanae intelligentiae: quia plus loquitur inquisitio quam inuentio: & longior est petitio quam impetratio.

¶ De aeternitate. CLXXXIII.

Vera aeternitas dei est, qui solus habet immortalitatem, quoniam ex nulla specie moriue mutatur, nec temporalis est voluntatis. Non enim immortalis est voluntas, quae alia, & alia est.

¶ De non desperandis peccatoribus. CLXXXIII.

Non est desperandum de malis, sed pro ipsis vt boni fiant studiosius supplicandum, quia numerus sanctorum semper de numero impiorum auctus est.

¶ Qualiter pax a deo quaratur. CLXXXV.

Quarēs a deo pacem, sit sibi ipse pacatus, ne aliud in professione oris, aliud sit in cordis arcano. Nihil enim prodest hoc esse in corde quod verū est, si hoc dicitur voce quod falsum est: quia veritas & credenda est & loquenda.

¶ Ne iuste flagellatus doleat. CLXXXVI.

SENTENTIAE EX AVG.

Non queratur homo quando in his quæ iuste habet, patitur aliquas aduersitates: per amaritudinem enim inferiorum docetur amare meliora, ne viator tendens ad patriam, stabulum pro domo diligit.

¶ Ut peccator sibi displiceat. CLXXXVII.

Bene currit ad remissionem peccatorum qui displicet sibi. Apud enim iustum iudicem & misericordem, qui se accusat, excusat.

¶ De quærendis præfidijs in pace.

CLXXXVIII.

In tranquillitate pacis comprehendenda est doctrina sapientiæ quæ inter tribulationum turbines difficulter agnoscitur. Nec facile inueniuntur in aduersitate præfidia quæ non fuerint in pace quæsitæ.

¶ De altari dei duplici. CLXXXIX.

Ad altare dei inuisibile, quo non accedit iniustus, ille peruenit qui ad hoc præfens iustificatus accedit. Inueniet enim illic vitam suam qui hic discreuerit causam suam.

¶ De lege.

CXC.

Finis legis Christus est, in quo lex iustitiæ non consumitur sed impletur. Omnis enim perfectio est in ipso ultra quæ nõ est quo se spes fidei & charitatis extendat.

¶ De mala conscientia.

CXCI.

Nullæ pœnæ grauiores sunt quam malæ conscientie in qua non habetur deus, consolatio non inuenitur, & ideo inuocandus est liberator, vt quem tribulatio exercuit ad cõfessionem, cõfessio pducatur ad veniam.

¶ De ægro interficiente medicum.

CXII.

PER PROSP. SELECTAE

Quid grauius pectõ egri, quàm interfectio medici? Sed tñ in baptismo hoc dimittitur quid non dimittitur?

¶ De ruminante verbum dei. CXCI.

Auditor verbi similis debet esse animalibus, quæ ob hoc quod ruminant munda esse dicuntur, & non pigeat cogitare de his quæ in alio cordis accepit, & cum audit, sit similis ædenti, cum vero audita in memoriã reuocat, sit similis ruminanti.

¶ De anima rationali. CXCI.

Rationalis anima est domina corporis sui, quæ inferiori non bene imperabit, nisi superiori se deo tota charitatis subiectione seruerint.

¶ De misericordia dei. CXCV.

Sicut terra de cælo expectat pluuiam & lucem, sic homo ex deo debet expectare misericordiam & veritatem.

¶ De bonis ecclesiæ filijs. CXCVI.

Gaudendum est bonis ecclesiæ filijs, quia in discretionem eorum non fallitur diuina iustitia. Sed non temere congregatos diuidant: quia ipsorum est velle colligere deum vel separare.

¶ De terreno amore rerum. CXCVII.

Dominus est rerum quæ habet, qui nulla cupiditate illuditur. Nam qui amore terrenorum obstringitur, non possidet, sed possidetur.

¶ De hereditate Christi. CXCVIII.

Hereditas in qua Christi coheredes sumus, non inuenitur multitudine filiorum: nec fit angustiorem numerositate coheredum. Sed tanta est multis, quanta est paucis: tanta singulis, quanta omnibus.

C iij

SENTENTIAE EX AVG.

¶ De remedijs tribulationum. CCXII.

Fideliter supplicans deo pro necessitatibus huius vitae, misericorditer non auditur. Quid enim infirmo vile sit magis, nouit medicus quam egrotus. Si enim id postulat quod deus præcipit & promittit, fiet omnino quod poscit, quia accipiet charitas quod parat veritas.

¶ De profectu bonorum. CCXIII.

Profectus fidelium sine tēratione non euenit: nec sibi quisquam innotescit, nisi probationis examine. Nec coronabitur, nisi qui vicerit, nec vincet, nisi qui certauerit, nec certabit, nisi inimicum habens, & tentationi resistens.

¶ De prophetis implendis. CCXIII.

Stultus est qui non denuntiationibus prophetarum in paucis restant, cum uideat tam multa cōpleta quæ tunc nō erant, quādo prædicebant implenda.

¶ De idolis. CCXV.

Sic sunt qui colunt idola, quomodo qui in somnis vident vana. Si autem euigilet anima ipsorum intelligit à quo facta sit, & non colit quod ipsa fecit.

¶ De corporibus humanis. CCXVI.

Omnia corporis nostri quæ discedunt vel putrefacta vel cōcremata in quasdam dissoluntur fauillas, deo perire non possunt. In illa enim elementa mundi eunt, vnde sumpta sunt, illa manu quæ donat omnia.

¶ De sitire bona. CCXVII.

Qui deficiunt, tota sua debent sitire substantia, id est anima & carne: quia etiam deus dat panem suum, id est uerbum ueritatis, & carni necessaria deus præbet, quæ

PER PROSP. SELECTAE

¶ Itaque ipse pascit, qui utraq; fecit.

¶ De meditatione fidelium in ocio & actione. CCXVIII.

Qui ociosus & quietus non cogitat deum, inter actus multos & laboriosa negotia de illo quomodo poterit cogitare? Meditetur ergo quæ dei sunt fidelis cum uocat & bene operandi substantiam, ne in actione deficiat.

¶ De simulata innocentia. CCXIX.

Simulata innocentia, non est innocētia. Simulata egrotas, nō est æquitas, sed duplicatur peccatum in quo & iniquitas & simulatio est.

De lumine. CCXX.

Anima recedens à luce iustitiæ, quanto magis querit quod inueniat contra iustitiam, tanto plus repellitur à lumine ueritatis, & in tenebrosa demergitur.

¶ De duabus ciuitatibus. CCXXI.

Duas in toto mundo ciuitates, faciunt duo amores: Ierusalem facit amor dei, Babyloniam facit amor seculi. Interroget se ergo quisque & inueniet unde sit ciuis.

¶ De præcepto dei. CCXXII.

Omne præceptum dei leue est amanti. Nec ob aliud intelligitur dictum. Onus meum leue est, nisi quia per spiritum sanctum diffunditur charitas in cordibus nostris, ut diligendo liberaliter faciamus, quia quod quis timendo facit, seruiliter facit. Nec est animus rectus quando mallet si fieri posset, id quod rectum est, non iuberi.

¶ De charitate. CCXXIII.

Mat. 23

SENTENTIAE EX AVG.

Plenitudo legis est charitas, quia per charitatē lex impletur, non per timorem, in tantum em̄ sunt mandata iustitiæ, in quārum adiuuat spiritus gratiæ.

¶ De operibus bonis. CCXXIII.

Non sunt bona opera, nisi quæ per fidem & dilectionem fiunt, quia alterum sine altero nullius virtutis fructum parit.

¶ De lapsu Adam. CCXXV.

Ab eo quod formauit deus, mutatus est Adam, sed in peius propter iniquitatē suā. Ab eo quod operata est iniquitas, mutantur fideles, sed in melius per gratiam dei. Illa ergo mutatio fuit præuaricatoris primi, hæc mutatio dexteræ est excelsi,

Psal. 76.

¶ De temporalibus delictis & pœnis. CCXXVI.

In præsentī vita & delicta temporales dulces sunt, & tēporales tribulationes amaræ sunt. Sed quis nō bibit tribulationis poculum, metuens ignem gehēnæ? Et quis non contēnat dulcedinem seculi, inhians bonis æternæ vitæ?

¶ De trinitate. CCXXVII.

In trinitate diuina tanta est substantiæ vnitas vt æqualitatem teneat, pluralitatem non recipiat.

¶ Quod mala sint creata. CCXXVIII.

Ioan. 1.

Omnia per verbū facta sunt, & sine ipso factū est nihil. Cum itaq; vniuersæ naturæ per verbū dei factæ sunt, iniquitas per ipsum facta non est, quia iniquitas nulla substantia est: & pctm̄ non est natura sed vitium naturæ, id appetens quod non est ordinis sui.

PER PROSP. SELECTAE.

¶ De iniquitate diaboli. CCXXXIX.

Sublarum est diabolo iniquitate sua victo, non quod non habuit proprium, sed quod rapuerat alienum. Auferendo enim Christus de magna domo eius quæ perierant, non furtum fecit, sed furtum recepit.

¶ De profunditate iniquitatis. CCXXX.

Tunc hominem cōcludit profunditatis iniquitas, quando non solum immerfus peccatis iacet, sed etiā volens ea defendere perdit confessionem & aditum confessionis.

¶ De auxilio dei. CCXXXI.

Quando deus permittit aut facit vt aliqua tribulatione vexemur, tunc misericors est, quia excitans si dem & differens in opere, non auxilium negat, sed de fiderium mouet.

¶ De Christianis. CCXXXII.

Diuites Christiani, si veri Christiani sunt, prorsus pauperes sunt: & in comparatione cælestium bonorum quæ sperant, omne aurum suum arenam deputat, quia ibi quisq; habet diuitias suas, vbi delectationē.

¶ De fide Abrahæ. CCXXXIII.

Fides Abrahæ, semen est Abrahæ. Proinde qui pertinet ad credulitatis similitudinem, ipsi pertinent ad heredum promissionem.

¶ De perseverentia in bono. CCXXXIII.

Nemo fidelium quamuis multū profecerit, dicat: sufficit mihi. Qui enim hoc dixerit, remansit & hæsit in via ante finem, qui non perseverauerit vsque in finem.

¶ De Deo. CCXXXV.

SENTENTIAE EX AVG.

Nullus in deo loc⁹ est, nec est quo fugiatur ab ipso nisi ad ipsum. Qui vult euadere offensum, confugiat ad placatum.

¶ De duabus vitis. CCXXXVI.

Duæ vitæ sunt, vna corporis, altera animæ. Sicut vitæ corporis, aniã: ita vitæ animæ, deus. Et quõ si animæ deserat morit corpus, sic aniã morit si deserat Chrs.

¶ De homine. CCXXXVII.

A quo habet hõ vt sit, apud illũ habet vt ei bñ sit.

¶ De obedientia. CCXXXVIII.

Perfekte deus euidenterq; monstrauit quantũ sit bonum obedientia: cum hominem in paradiso possum ab eare prohibuit quæ non erat mala. Sola ibi obedientia potuit tenere palmã, sola incidit in pœnã.

¶ Quomodo erudiantur boni.

CCXXXIX

Interdum deus per malos erudit bonos, & per tẽporalem potentiam damnandorum exercet disciplinam liberandorum.

¶ De confessione. CCXL.

Apud misericordiam dei plurimum valet cõfessio penitentis, qua facit peccator confitendo propitiũ, quẽ negando non facit nescium.

¶ De scientia. CCXLI.

Humiliũ virtus est de sciẽtia nõ gloriari qa cõmunis est om̃ibus sicut lucis, ita participatio veritatis.

¶ Qualiter regãtur corpora. CCXLII.

Non caret regia potestate qui corpori suo nouerit rationabiliter imperare. Vere dominator est terrę, qui carnem suã regit legibus disciplina.

PER PROSP. SELECTAE.

¶ De pœna & iustitia. CCXLIII.

Quantum ad opera artinet quæ forinsecus agunt & qui timet pœnam, & qui facit iustitiam, non faciunt contra mandatum, & ideo quidem pares sunt manu sed dispares corde: similes actiõẽ, dissimiles voluntate.

¶ Quid diligatur. CCXLIII.

Hoc ab homine colitur quod diligit. Vnde quia deus om̃ibus rebus maior & melior inuenit, plus omnibus diligendus est vt colatur.

¶ De corde. CCXLV.

Rectũ cor cum deo est, qñ propter deũ qñ deus.

¶ De beneuolentia. CCXLVI.

De beneuolẽtia est non de malicia, cum legitur iustus in impios pcessisse vidiẽtam: qa non ei exilium pctõris placet, quẽ voluit corrigi, sed iustitia dei, qua scit multos posse conuerti.

¶ De simulatione. CCXLVII.

Non vincit in bono malum, qui in superficie bonus est, & in alio malus: & opere parcens, corde sauiens, manu mitis, voluntate crudelis.

¶ De opere amoris & timoris.

CCXLVIII.

Ad omne opus bonum amor ducit & timor dei. Ad omne peccatũ amor ducit & timor mundi. Vt ergo apprehendarur bonũ, & declinetur malũ discernẽdum est, quid diligi debeat & quid timeri.

¶ De felicitate. CCXLIX.

Nulla infelicitas frangit, quẽ nulla felicitas corrũpit.

¶ De diuite paupere. CCL.

Diues qui talis est vt contemnat in se quicquid illud

SENTENTIAE EX AVG.

est unde inflari superbia solet pauper est dei.

¶ De ascensu ad deum. CCLI

Ascensionum ad deum gradus, sunt pietatis affectus. Iter tuum est tua voluntas: amando accedis negligendo recedis, constitutus in terra deo iungeris quia quae deo chara sunt diligis.

¶ De petitionibus contrarijs deo. CCLII

Deus cum male aliquid poscitur, dando irascitur non dando miseretur.

¶ De mendacio. CCLIII.

Incredibile est non mentiri hominem ne capiatur, qui mentitur ut capiat.

¶ Item de mendacio. CCLIII

Quamuis omnis qui mentitur velit celare quod verum est, non tamen omnis qui vult celare verum, mentitur. Plerumque enim non fallendo aera occultamus, sed tacendo. Non enim mentitus est qui ait. *Ioan. 16* Multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modo.

¶ De arbitrio. CCLV.

In primo homine patuit, quod hominis arbitrium valeret ad mortem. In secundo autem, quod dei adiutorium valeret ad vitam. Primus enim homo, non nisi homo, secundus vero homo, deus & homo. Peccatum ergo factum est relicto deo, iustitia non fit sine deo.

¶ De lege & peccato. CCLVI

Legis litera quae docet non esse peccandum, si spiritus vivificator desit, occidit. Scire enim peccatum potius facit quam cauere, & ideo magis augeri quam minui: quia magis concupiscentiae & pravaricationis legis accedit.

PER PROSP. SELECTAE

¶ De mandato dei & timore. CCLVII.

Mandatum dei si timore potius poenae quam amore iustitiae fit, serviliter non liberaliter fit, & ideo non fit. Non enim eius fructus bonus est quae non de charitate procedit.

¶ De lege in natura. CCLVIII.

Lex dei secundum naturam est, & cum homines qui legis sunt faciunt, naturaliter faciunt superato vitio, quod nec praesidium legis abstulerat. Cum itaque per gratiam lex dei in cordibus scribitur, quae legis sunt naturaliter sunt: non quia per naturam praeventa sit gratia, sed quia per gratiam reparata est natura.

Rom. 20

¶ De gloria non habenda nisi in deo. CCLIX.

Nemo ex eo quod videtur habere gloriatur, quasi non accepit: & ideo putet se accepisse, quia litera extrinsecus, vel ut legeretur apparuit, vel ut audiretur insonuit. Nam si per legem iustitia, ergo Christus gratis mortuus est. Ascendens in altum captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus. Inde habet, quae cumque habet. Quisquis autem inde se habere negat, aut non habet, aut id quod habet auferetur ab eo.

1. Col. 40

Gala. 20
Psal. 60

¶ De superbia inobedientiae. CCLX.

Homo factus erat immortalis, deus esse voluit, non perdidit quod homo erat sed perdidit quod immortalis erat: & de inobedientiae superbia contracta est poena naturae.

¶ De laude fidei. CCLXI.

Laus fidei est non visa credere, premium erit creditorum ad eptione gaudere.

¶ De sapientia in contemplando.

CCLXII.

D

SENTENTIAE EX AVG.

Sicut lac non transit nisi per carnem, vt parvulum pascat qui panem edere non potest, sic nisi sapientia dei, quæ panis est angelorum, ad homines dignaretur venire per carnem, nemo ad verbi diuinitatem contèplandam posset accedere. Quia ergo lux à tenebris non poterat comprehendere, ipsa lux mortalitatē subiit tenebrarum, & per similitudinem carnis peccati, participationem dedit luminis veri.

¶ De bona fama. CCLXIII.

Odor bonus fama bona est, quam quisq; bonæ vitæ operibus haurit: dum Christi vestigia sequitur, pedes quodammodo eius pretiosi vnguenti odore perfundit.

¶ De cupiditate. CCLXIII.

Non est in carendo difficultas, nisi cum est in habendo cupiditas, & ideo id solum recte diligitur quod nunquam bene amittitur.

¶ De eloquentia insipientis. CCLXV.

Quia affluit insipienti eloquentia, tanto magis cauetudus est, quanto magis ab eo in his quæ audire inutile est delectatur auditor, & eum quem ornate dicere audiuit, & vere dicere existimat.

¶ De ingenio. CCLXVI.

Bonorum ingeniorum clara est indoles, in verbis differentium verum amare, non verba. Quid enim prodest clavis aurea, si aperire quod volumus non potest? Aut quid obest lignea, si hoc potest, quoniam nihil querimus nisi patere quod clausum est?

¶ De homine peccatore. CCLXVII.

Omnis peccator in quantum peccator, non est diligendus, & omnis homo in quantum homo diligen-

PER PROSP. SELECTAE

us est propter deum, deus vero propter seipsum, à quo omnes habent qui cum diligunt, & quod sunt, & quod eum diligunt.

¶ De incommutabili bono. CCLXVIII.

Dominus ait, Ego sum via, veritas & vita. Hoc est per me venit, ad me peruenit, in me manet. Cum enim ad ipsum peruenit, etiam ad patrem peruenit, quia per æquale ille cui æqualis est cognoscitur, vinciente atque glutinante nos spiritu sancto, vt in summo atque incommutabili bono sine fine maneamus.

¶ De mendacio & fallacia. CCLXIX.

Multos autem inuenimus qui fallere velint, quod autem falli, neminem. Cum vero hoc sciens faciat alius, alius nesciens patiat, satis apparet in vna eademque re, illum quod fallitur, eo qui mentitur esse meliorem, quando quidem pati melius est iniquitatem, quam facere.

¶ De diligendis æternis bonis & temporalibus. CCLXX.

Inter temporalia atque æterna hoc interest, quod temporalia plus diligantur antequam habeant, vilescunt autem cum aduenerint. Non enim fatiat animum, nisi incorruptibilis gaudij vera & certa æternitas. Aeternum vero ardenter diligit adeptum quod desideratum. Nemo enim plus de illo æstimat quod se habet, ne fiat vilius quod paratum est amplius. Sed tanta est ibi excellentia, vt multo plus sit adeptura charitas, quam fides credidit, vel & spes desiderauit.

¶ De fame & inedia spiritali in scripturis. CCLXXI.

Qui in scripturis sanctis non inueniunt charita-

SENTENTIAE EX AVG.

rem quã q̄runt, fame laborant: qui aut̄ non q̄runt q̄d in promptu habent, fastidiū languore marcescunt, & par vtrorūque periculum est, dum sapientiã cibum & illis obsecratio, & his inedia subtrahit.

¶ De laboribus peccatorum. CCLXXII.

Non sunt condignę passionēs huius temporis ad supernenturam gloriã quę reuelabitur in nobis. Sę uiat & fremat mundus, increpet linguis, coruscet armis: quidquid fecerit, quantulum erit ad illud quid accepturi sumus? Appedo q̄d patior cōtra id q̄d spero, hoc q̄d sentio, illud spero & in incōparabilē maius est quod speratur, quã quod auferitur. Quicquid est quod contra Christi nomen sequitur, si potest uinci, tolerabile est: si non potest, proficit p̄mio citius consequendo, & fidelis sine temporalis mali transit in perceptionem æterni boni.

¶ De Charitate. CCLXXIII.

Cum in duobus p̄ceptis charitatis tota lex pendet & propheta, quanto magis est euangelium, quo lex non soluitur sed adimpletur, & de quo dominus dicit, Mādatur nouum do vobis v̄ diligatis inuicē. Charitas enim innouat homines, & sicut malignitas veteres, ita dilectio nouos facit.

¶ De flagello dei. CCLXXIII.

Quando corripit deus genus humanum, & flagellis pię castigationis exagitat, exercet ante iudicium disciplinam, & plerunque diligit quem flagellat, nolens inuenire quem damnet. Flagellat autem iustos

PER PROSP. SELECTAE

simul & iniustos, quia nemo qui possit gloriari mundum se habere cor, aut mundum se esse a peccato. Ita de gratia misericordiã eius veniunt, etiam coronam iustorum.

¶ De passionibus fidelium. CCLXXV.

Labor piorum exercitatio est, non damnatio. Nec enim conturbare debemus, cum aliquis sanctus gratia & indigna perpetitur, si obliti non sumus quã per tulerit iustus iustorum, sanctusq; sanctorum, cuius passio omnes superat passionēs, quia cum autore vniuersitatis nulla cuiusq; est comparatio creatura.

De originali peccato. CCLXXVI.

Miseria generis humani, cuius nullum hominum ab exortu vsque ad obitum videmus alienum, non pertinet ad iustum omnipotentis iudicium, si non esset originale peccatum.

¶ De p̄uidencia dei semper operantis. CCLXXVII.

Creatoris omnipotentis omnipotentia, est causa subsistendi omni creature: quę virtus si ab eis quę cōdidit regendis aliquando cessaret, simul omnium rerum species & natura concideret. Proinde quod dominus ait, Pater meus vsque nunc operatur, quandã continuationem operis eius qua simul omnia continet atq; administrat, ostendit. In quo etiam opere sapientia eius perseverat, de qua dicitur: Pertingit a fine vsque ad finem fortiter, & disponit omnia suavit̄. Idem etiam apostolus sentit, cum Atheniensibus p̄dicans ait: In quo viuimus, mouemur & sumus. Quia si opus suū rebus creatis subtraheret, nec viuere, nec

D iij.

SENTENTIAE EX AVG.

Moueri, nec esse possemus. Et ideo sic deus intelligēd^{us} est requieuisse ab omnibus operibus suis, ut iam nullā nouam conderet creaturam, non ut conditas continere & gubernare cessaret.

¶ De vero sabbato. CCLXXVIII.

Obseruatione sabbati, quæ vacatione vnus diei si gurabat, ablata, perpetuū sabbatū obseruat, qui spe futuri requieris, sctis opibus intērus, nec in ipsis actibus suis quasi de proprijs & de his quæ nō acceperit gloriatur, & illum in se operari cognoscit, qui simul operatur & operando quierus est.

De requie dei. CCLXXIX.

Requies dei recte intelligentibus ea est, quæ nullius indiget bono. Et ideo certa requies nobis in deo est, quia beatificamur bono quod ipse est, non ipse eo quod nos sumus. Nam & nos aliquid bonum ab ipso sumus, qui fecit omnia bona valde, in quibus fecit & nos. Porro alia res bona præter ipsum nulla est quā ipse non fecit, ac per hoc nullo bono alieno eget, qui bono quod fecit non eget.

De temporum initio. CCLXXX.

Facta creatura, motibus cœperunt currere tempora. Vnde añ creaturā frustra tpa requirunt, q̄si possint inueniri añ ipsa tpa. Motus em̄ si nullus esset vel spiritalis vel corpalis creaturæ, quo p̄sēns p̄teritis futura succederent, tps nullū oīno cēt. Moueri autē creatura nō vtiq; possit, si nō esset. Potius autē tps à creatura q̄ creatura cœpit ex tpe, vtrunq; autē ex deo. Ex ipso em̄ & per ipsum & in ipso sunt omnia.

PER PROSP. SELECTAE

¶ Omnia dei arbitrio regi. CCLXXXI.

Cum saluator dicat vnum passerem non cadere in terrā sine voluntate dei, & quod fœnum agri quod post paululum mittendum est in clibanum, ipse tamē former ac vestiat, sic confirmat non solum istam partem mundi rebus deputatam, verum etiam vilissimas abiectissimasq; particulas diuina prouidentia regi, ne fortuitis perturbari motibus ea quorum causas comprehendere non possumus, æstimemus.

¶ De anima rationali. CCLXXXII.

Anima rationalis in ea debet regi, quæ spiritualium naturam maxime excellunt, & quæ sursum sunt sapient, non quæ super terram.

¶ De miraculis naturalibus.

CCLXXXIII.

Naturarum conditor deus nihil in miraculis contra naturam facit, nec quod nouum est consuetudini repugnans est rationi. Nobis ergo videntē contra naturā insolita, quibus aliter naturæ cursus innotuit, nō autem deo, cum hoc est natura quod fecerit.

¶ De incommutabili mutatione animæ in corpus. CCLXXXIII.

Omne corpus in omne corpus posse mutari credibile est, quodlibet autem corpus in animam rationalem posse conuerti, credere absurdum est. Quā deus sic est omnipotens, ut nunquam suę rationis instituta conuellat.

CCLXXXV.

¶ De merito.

Sicut aer ex p̄senti lumine non factus est lucidus, sed fit, quia si factus esset, non autem fieret, etiā absen-

SENTENTIAE EX AVG.

re lumine lucidus permaneret. Sic homo presente deo illuminatur, absente autem tenebratur, à quo non locorum intervallis, sed voluntatis avertione discedit.

¶ De utilitate hominis obediendo deo in incognitis. CCLXXXVI.

Magna est utilitas hominis iubenti deo, etiam incognita ratione iussionis servire. Iubendo enim deus utile facit quicquid iubere voluerit, de quo metuendum non est, ne non profutura præcipiat, nec fieri potest ut voluntas propria non grandi ruinæ pondere super hominem cadat, si eam voluntati superioris extollendo præponat.

¶ De natura humana in excellentia adherendo deo. CCLXXXVII.

Quam excellens bonum natura humana fit, hoc maxime apparet, quod datum ipsi fit ut possit summi & incommutabilis boni adherere naturæ. Quod si noluerit, bono se priuat, & hoc ei malum est. Vnde per iustitiam dei etiam cruciatus consequitur. Quid enim tam iniquum, quam ut desertori boni bene fit? Aliquando amissi superioris boni non sentitur malum, dum habet quod est amatum inferius bonum. Sed diuina iustitia est, ut qui voluntate amittit quod amare debuit, amittat cum dolore quod amavit, & naturarum creator vbiq; laudetur. Adhuc enim bonum est quod doler amissum bonum. Nam nisi aliquid bonum remansisset in natura, nullius amissi boni dolor esset in pena.

¶ De potestate nocendi. CCLXXXVIII.
Nocendi cupiditas potest esse à suo cuius animo

PER PROSP. SELECT.

prava. Non est autem potestas nisi à deo, & hæc abditata altæque eius iustitia, quoniam non est iniquitas apud deum.

¶ Quantum & quale bonum fit deus. CCLXXXIX.

Quantum & quale bonum fit deus, etiam ex hoc euidenter ostenditur, quod nulli à deo recedenti bene est, quia & qui gaudent in mortiferis voluptatibus, sine doloris timore esse non possunt. Et qui omnino malum desertionis suæ maiore superbiq; tumore non sentiunt, alijs qui hoc discernere nouerunt, quanta fit miseria apparet, ut si nolint recipere medicinam, talia deuitandi valeant ad exemplum quæ possunt habere.

¶ Quod nulla creatura mala fit in natura. CCXC.

Sicut vera ratio docet, meliorem esse creaturam quam prorsus nihil delectat illicitum, ita eadem ratio, docet etiam illam bonam esse, quæ in potestate habet illicitam delectationem ita cohibere, ut non solum de cæteris licitis recteque factis, verum etiam de ipsius prauæ delectationis coercitione letetur.

¶ De magnis operibus domini. CCXCI.

Magna opera domini exquisita in omnes voluntates eius. Præuidet bonos futuros, & creat: præuidet malos futuros, & creat: seipsum ad fruendum præbet bonis, multa bonorum suorum largiens, etiam malis misericorditer ignoscens, iuste vltiscens, nihil metuens de cuiusquam malitia, nihil indigens de cuiusquam iustitia, nihil sibi consulens de operibus bono-

SENTENTIAE EX AVG.

rum, consulens autem bonis de pœnis malorum.

¶ De superbia & inuidia. CCXCII.

Cum superbia sit amor excellentiæ proprie, inuidi-
tia vero sit odium felicitatis aliens, quod vnde nasci-
tur in promptu est. Amando enim quisque excellen-
tiam suam, vel paribus inuidet quod dei coæquantur,
vel inferioribus ne sibi coguentur, vel superioribus
quod eis non coguentur. Superbiendo ergo quisque
inuidus, non inuidendo superbus est.

¶ De plenitudine diuinitatis in Christo.
CCXCIII.

Plenitudo diuinitatis dicta est in Christo corpora-
liter habitare, non quia diuinitas corpus est, sed quia
sacramenta veteris testamenti appellantur vmbra futu-
ri. Propter vmbra- rum comparisonem corporali-
ter dicta est in Christo plenitudo diuinitatis habitare,
quod in illo impleantur omnia quæ in illis vmbri-
s figurata sunt. Ac si quodammodo vmbra- rum præce-
dentium ipse sit corpus, hoc est, figurarum & signifi-
cationum illarum ipse sit veritas.

¶ De vitijs expugnandis. CCXCIII.

Actio in hac vita pia est, deum colere & eius gratia
contra vitia interna pugnare, eisq; vsq; ad illicita insti-
gantibus cogitationibus non cedere, & vbi ceditur
indulgẽtiam, atque vt nõ cedatur adiutorium dei asse-
ctu religiosa pietatis exposcere. In paradiso si nemo
peccasset, nõ esset actio pietatis expugnare vitia: quia
felicitatis esset mãsio, vitia non habere.

¶ De fortitudine Christiana & gentiliũ.
CCXCV.

PER PROSP. SELECT.

Fortitudinem gentilium mundana cupiditas, forti-
tudinem autem Christianorum dei charitas facit, que
diffusa est in cordibus nostris, per spiritum sanctum
qui datus est nobis, non per voluntatis arbitrium quod
est à nobis.

¶ Vitium nisi in bono esse non potest.
CCXC VI.

Non potest esse vllum malum, nisi in aliquo bono,
quia non potest esse nisi in aliqua natura. Omnis aut
natura in quantum natura, bona est.

¶ Nullis vijs gratiam preueniri. CCXCVII.

Debetur merces bonis operibus si fiant, sed gratia
quæ non debetur, præcedit vt fiant.

¶ De circumcisione & baptismo. CCXCVIII.

Circumcisio carnis lege præcepta est, quia nõ posset meli-
us per Christum significari regeneratõis autorem tolli origina-
le peccatum. Cuius proputio quippe omnis homo nascitur, quæ ad-
modum cum originali peccato. Et die octauo lex circumcidi
carnem præcepit, quia Christus die dñico resurrexit,
qui post septimum sabbati octauus est. Et circumcisus
præputiarum gignit, traiciens in illum quo ipse iam ca-
ruit, sicut baptizatus in filium quem genuerat carne,
teatum traicit originis, quo ipse iam liber est.

¶ De Adam primo & secundo. CCXCIX.

Primus homo Adam sic olim defunctus est, vt tunc
post illum secundus homo sit Christus, cum tot milia omni iuni
in illum & hunc orta sint, & ideo manifestum est pertinere
ad illum omnem qui ex illa successione propagatus nascitur,
sicut ad istum pertinet omnis qui gratia largitate in illo rena-

SENTENTIAE EX AVG.

scitur. Vnde fit vt totum genus humanum quodam modo sint homines, primus & secundus.

¶ De iudicijs dei. CCC.

Nullo modo iudicia dei comparanda sunt iudicijs hominum: quia nõ dubitandum est esse iustum, etiã quando facit quod hominibus videtur iniustum.

¶ De natiuitate iustorum. CCCI.

Iustus ex deo, non ex hominibus nascitur: quã renascendo, non nascendo fit iustus. Vnde etiam renati filij dei vocantur.

¶ De naturã humanã qualitate. CCCII.

Natura humana & si mala est, quia vitiosa est: non tamen malum est, quia natura est, sine quo bono nulum potest esse vitium, quis sine vitio possit esse vel nunq̃ vitiosa vel sanata natura.

¶ De morte peccatorum. CCCIII.

Iustum dei iudiciũ est, vt pctõ suo quisq; pereat, cũ deus peccatũ non faciat, sicut mortem nõ fecit: & tamen quẽ dignum morte sensit, occidit. Vnde legitur: Mors & vita à deo ẽ. Quę duo in se cõtraria pfecto videt quisquis ab operibus diuinis iudicia diuina discerni: quia aliud est creando non instituisse mortalẽ, aliud iudicando plectere peccatorem.

¶ De pœna peccati. CCCIII.

Deus quidẽ mundũ fecit & corpora prorsus omnia. Sed vt corpus corruptibile aggrauet animam, & caro concupiscat aduersus spiritum, non est præcedens natura hominis institui, sed consequens pœna pctõ.

¶ De opere in quacunq; natura.

CCCV.

PER PROSP. SELECTAE

Quantilibet vitijs turpetur natura quaecunq; institutio eius semper est bona. Nam sicut institutio corporis bona est, etiam quando nascitur morbidus, & institutio animi bona est, & quando nascitur fatuus: sic institutio ipsius hominis bona est quã nascitur originalis peccati obnoxius.

¶ De abolitione peccati. CCCVI.

Sicut quidam parentes aggrauant originale peccatum, ita quidam releuant, sed nullus tollit, nisi ille de quo dictum est: Ecce agnus dei, ecce qui tollit peccata mundi, cui nullum bonum hominis impossibile, nullum malum insanabile.

¶ De gratia dei, & neminẽ nisi miserante deo saluari. CCCVII.

Non ad merita hominum, sed ad dei misericordiã pertinet: cum ex illa massa primi hominis, cui mors merito deberetur, quisq; liberatur. Non est enim iniquitas apud deum: quia in remittente non est exigendum quod debet iniustus. Et ibi gratuita est indulgentia, vbi iusta posset esse vindicta. Natura humana & si in illa integritate in qua condita est, maneret, nullo modo seipsam creatore suo non adiuuante seruaret. Vnde cum sine dei gratia salutem non posset seruare quam accepit, quomodo sine dei gratia potest recuperare quod perdidit?

¶ Nihil excusationis cõpetere pctõri. CCCVIII.

Inexcusabilis est omnis peccator vel originis reatu, vel additamento propria voluntatis: siue qui nouit, siue qui ignorat, siue qui iudicat, siue qui non iudicat: quia & ipsa ignorantia in eis qui intelligere nolue

SENTENTIAE EX AVG.

runt, sine dubitatione peccatum est: in eis autem qui non potuerunt, poena peccati. Ergo in vtriusque non est excusatio, sed iusta damnatio.

¶ De his qui spiritu dei aguntur.

CCCIX.

Plus enim procul dubio est agi quam regi: qui enim regit, aliquid agit: & ideo regitur ut recte agat. Qui autem agitur, agere ipse aliquid vix intelligitur. Et tantum prestat voluntatibus nostris gratia saluatoris, ut non dubiter Apostolus dicere: Quotquot spiritu dei agunt, hi filii dei sunt. Nec aliquid in nobis libera voluntas melius agere potest, quam ut illi se commendet qui mala agere non potest.

¶ De resurrectione.

CCCX.

Liberari a corpore mortis huius, omni sanato languore concupiscentiae carnis, est non ad poenam corpus recipere, sed ad gloriam.

¶ Nihil hominem posse sine deo.

CCCXI.

Multa bona facit deus in homine quae non facit homo: nulla vero facit homo quae deus non facit ut faciat homo.

¶ De vera iustitia.

CCCXII.

Iustitia secundum quam iustus ex fide vivit, quam per spiritum gratiae homini ex deo vera iustitia est, quae licet non immerito in aliquibus iustis pro huius vitae capacitae perfecta dicatur, parva tamen est ad illam magnam quam capit aequalitas angelorum: quam Paulus qui nondum habebat, propter illam quam iam inerat, perfectum: & propter istam quae adhuc deerat, imperfectum se esse dicebat.

PER PROSP. SELECTAE

Sed plane minor iustitia ista facit meritum: maior illa facit praemium. Unde quae istam non sequitur, illam non assequetur.

¶ De mortalitate Christi secundum

carnem.

CCCXIII.

De vno solo mediatore dei & hominum homine Christo Iesu fides catholica novit, quod pro nobis mortem, id est, peccati poenam sine peccato subire dignatus est. Sicut enim solus ideo factus est hominis filius, qui habuit sine meritis poenam, sic nos per illum sine bonis meritis gratiam. Quia sicut nobis non debebatur aliquid boni, ita nec illi aliquid mali. Commendans ergo dilectionem suam in eos quibus daturus erat indebitam vitam, pati pro eis indebitam mortem voluit.

¶ De natura & gratia.

CCCXIII.

Sicut eis qui volentes in lege iustificari a gratia exciderunt verissime dicit Apostolus, Si ex lege iustitia est, ergo Christus gratis mortuus est, sic eis qui gratiam commendant, praecipit fides Christi, fidem autem Christi putant esse naturam, verissime dicitur: Si per naturam iustitia est, ergo Christus gratis mortuus est. Iam hoc enim lex erat & non iustificabat, iam hoc erat & natura, & non iustificabat. Ideo Christus non gratis mortuus est: ut & lex per illum impleretur quae dixit: Non veni solvere legem, sed adimplere, & natura per Adam perditam, per illum repararetur, qui dixit venisse se quarere & saluare quod perierat.

¶ De misericordia & iudicio.

CCCXV.

SENTENTIAE EX AVG.

Posse habere fidem, sicut posse habere charitatem, nō est naturā hominum Habere autem fidem, sicut habere charitatem, gratiæ est fidelium. Sed cum volūtas credendi alijs præparetur, alijs non præparetur a domino, discernendum est quid veniat de misericordia eius, quid de iudicio. Vniuersę enim vig domini misericordia & veritas. Inuestigabiles autem sunt vig ipsius. Inuestigabilis igitur & misericordia quę gratis liberat, & veritas quę iuste iudicat.

¶ De auxiliando. CCCXVI.

Nemo exigit quicquam ad id in quo ipse est, nisi in aliquantulum ad id in quo est descendat.

¶ De contemnenda mundi gloria.

CCCXVII.

Quas vires nocendi habeat humanę glorię amor, nō sentit nisi qui ei bellum indixerit, quia si cuiquam facile est laudem nō cupere dum negatur, difficile est ea non delectari cum offertur.

¶ De temporalibus bonis relinquendis.

CCCXVIII.

Omnes mundi opes contemnit, qui non solū quārum potuit, sed etiam quantum voluit habere contemnit. In quo cauendum est, ne surrepat elatio. Vtilius enim terrena opulenta humiliter retinetur, quā superbię relinquitur.

¶ De cohibenda ira. CCCXIX.

Nulli irascenti viderur ira sua iniusta. Vnde ab omni indignatione cito redeundum est ad mansuetudinis lenitatem. Nam pertinax motus facile

PER PROSP. SELECT.

in eius odium transit, cui non celeriter ignoscitur.

¶ De lege & gratia CCCXX.

Qui dedit legem, ipse dedit & gratiam: sed legē per seruum misit, cum gratia ipse descendit: vt quia lex ostendit peccata, non tollit: volentes suis viribus legem exequi nec valentes, cogantur ad gratiam quę & impossibilitatis morbum, & inobediencię aufert reatum.

¶ De sabbato. CCCXXI.

Verum sabbatum Christianus obseruat, abstinēs se ab omni opere seruili, id est, a peccato: quoniā qui facit peccatum, seruus est peccati. Iohan. 2

¶ De his quę hominum propria sunt.

CCCXXII.

Nemo habet de suo, nisi peccatum & mendacium. Si quid autem homo habet veritatę atq; iustitię, ab illo fonte est, quem debemus sitire in hac eremo: vt ex eo quasi quibusdam guttis irrorati, non deficiamus in via.

¶ De inseparabili opere patris.

CCCXXIII.

Quod pater cum Christo facit, Christus facit: & quod Christus cum patre facit, pater facit: nec seorsum facit: nec seorsum aliqd agit inseparabilis charitas. Sicut ipse dominus dicit: Ego & pater vnū sumus. Iohan. 10

¶ Cui profit baptismi sacramentum.

CCCXXIII.

Regenerationis gratiā ita etiā hi nō minuunt, qui eius dona non seruāt: sicut lucis nitorē loca immunda non polluunt. Qui ergo gaudes baptismi perce-

SENTENTIAE EX AVG.

phoe, viue in noui hois sanctitate: & tenes fide, qua
per dilectione operat, habe bonu qd nondū habes.
¶ De veritate. CCCXXV.

Sic est veritas Christus, vt totum verum accipia-
tur in Christo, verum verbum dei deus, æqualis pa-
tri: vera anima: vera caro: verus homo: verus deus:
vera natiuitas: vera passio: vera mors: vera resurre-
ctio. Si aliquid horum dixerz falsum, intrat putredo,
de veneno serpentis nascuntur vermes mēdaciōrū,
& nihil integrum remanebit: quia vbi fuerit falsi ali-
cuius corruptio, ibi veritatis integritas non erit.

¶ De charitate. CCCXXVI.

Tanta est charitas: quæ si desit, frustra habent cæ-
tera: si assit, habentur omnia.

¶ Quomodo Christ⁹ reliquerit patrem
& matrem. CCCXXVII.

Reliquit Christus patrem: quia cum in forma dei
esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualē deo:
sed semetipsum exinanivit formam serui accipiens.
Hoc est enim: reliquit patrem: non quia deseruit, &
recessit à patre, sed quia nō in ea forma apparuit ho-
minibus, in qua æqualis est patri. Reliquit autē ma-
trem, relinquendo synagogam Iudæorum: de qua
secundum carnem natus est, inherendo ecclesiæ, quā
ex omnibus gentibus congregauit.

¶ De cōparatiōe primi Adā & secūdi. CCCXXVIII

Dormit Adā vt fiat Eua: moriī Ch̄sus vt fiat eccl̄ia.
Dormiēte Adā fit Eua de latere. Morruo Ch̄so lan-
tea pforat lat⁹: vt sup̄fluant sacramēta, qb⁹ formet

PER PROSP. SELECT.

ecclesia. Vnde Apostolus ipum Adam dicit formam
futuri. Quia sicut in Adam omnes moriuntur: ita in
Christo omnes viuificabuntur.

Roma. 8
1. Cor. 15

¶ De incarnatiōe verbi. CCCXXIX.

Deus homo factus est: quid facturus est homo, p-
pter quem deus factus est homo?

¶ De duabus natiuitatibus hominum. CCCXXX.

Vna est natiuitas de terra, alia de cælo est: vna est
de carne, alia de spiritu: vna est de æternitate, alia de
mortalitate: vna est de masculo & fœmina, alia est de
deo & ecclesia. Et ipse duæ singulares sunt. Quomo-
do ergo vterus non potest repeti: ita nec baptismus.

¶ De diuersitate bonorum. CCCXXXI.

In visibilia attendas, nec panis est deus: nec aqua
est deus: nec lux ista est deus: nec vestis est deus: nec
domus ista est deus: Omnia enim hæc visibilia sunt,
& singula sunt. Quod enim est panis, non hoc est aq̄:
& quod est vestis, non hoc est domus: & quod sunt
ista, non hoc ē deus: visibilia enim sunt. Deus autē to-
tum tibi est, quod recte desideras, & omnium bono-
rum varietas vno fonte perfunditur. Quoniam cū
sua tribuit, seipsum sub diuersis munerum suorum
nominibus impertit.

¶ De intellectu. CCCXXXII.

Anima carnalia appetens fœminę comparatur nō
habenti rectorem virum, qui est intellectus cuius eā
oportet sapientia gubernare: non quasi aliud sit q̄ a-
nima: sed quia obuius quidam occultus sit animæ
Sicut enim exteriores oculi quiddam sunt carnis: ita

SENTENTIAE EX AVG.

mens quiddam est animi, quod in eo secundum participationem diuine rationis excellit. Et tunc omnibus motibus eius bene praesidet, cum superna luce radiatur, ut sit in eo luminae verum quod illuminet oem hominem venientem in hunc mundum.

¶ De loco orationis. CCCXXXIII.

Quid supplicaturus deo locum aptum & sanctum requiris? Interiora tua munda, & omni inde mala cupiditate repulsa, prepara tibi in cordis tui pace secretum. Volens in templo orare, in te ora: & ita age semper, ut deo templum sis. Ibi enim deus exaudit, vbi habitat.

¶ De homine interiori. CCCXXXIII.

Sensus corporis corporalia nuntiat corde: Et non omnium facultas eadem: quia non inde videtur unde auditur, nec unde sapor inde & odor capitur. Nec hi ministri sine tactu ad leuia & graua, calida & frigida, humida & sicca, discernenda sufficiunt. In corde vero animus suo tantum sensu diiudicat, & omnes varietates vno motu attingit, & quicquid discretio- nis inter bona & mala, iusta & iniusta rationabiliter inuenit, vnus est intentionis affectus.

¶ De vita filij dei. CCCXXXV.

Dei filius dicitur vitam habere in semetipso, sicut habet pater: non participando adeptus, sed nascendo. Vitam enim genuit pater vita, nec differt i aliquo essentia gignentis & geniti, cum sic ex patre sit filius, ut consempiterna non vna quidem persona, sed vna sit deitas. Quauis nunquam recedat a filio pater: ad iudicandos tamen viuos & mortuos non ipse dicit,

PER PROSP. SELECT.

sed filius affuturus: quia ibi nec patris nec filij deitas, sed illa forma videbitur filij, quam sibi per sacramentum incarnationis vniunt. Ipsa ergo erit iudex, quae coram iudice stetit. Ipsa iudicabit, quae iudicata est: ut videant impij eius gloriam, in cuius mansuetudine fremuerunt. Talis ergo apparebit iudex, qualis videre possit: & ab eis, quos coronaturus: & ab eis, quos damnaturus est. Pater autem non apparebit: quia forma serui non est indutus, sed filio, qui etiam homo factus est, dedit iudicij potestatem.

¶ De voluntate dei. CCCXXXVI.

Quam voluntatem homines faciunt, non dei, quod id agunt quod deo displicet. Quando autem ita faciunt, ut volunt, ut diuine seruiant voluntati, quis nolentes agunt, illius tamen voluntas est, a quo & preparatur, & iubetur quod volunt.

¶ De doctrina patris per verbum. CCCXXXVII.

Si illum docet pater, qui audit verbum eius: quere quid sit Christus, & inuenies verbum eius. In principio erat verbum: non autem in principio deus fecit verbum: sicut in principio deus fecit caelum & terra. Verbum enim dei deus est, non creatura: nec factum inter omnia, sed per quod facta sunt omnia. Ut ergo ad talis verbi doctrinam homo in carne constitutus possit accedere: Verbum caro factum est, & habitauit in nobis.

¶ De corpore Christi. CCCXXXVIII.

Caro Christi vita fidelium est: si corpus ipsius esse non negligat, fiant ergo corpus Christi, si volunt videre de spiritu Christi: de quo non viuunt, nisi corpus

SENTETIAE EX AVG.

Christi. ¶ Qui edūt corp^o Chri. CCCXXXIX.
Etsam vitę accipit, & poculum vitę bibit, qui in
Christo manet, & cuius Christus habitator est. Nam
qui discordat a Christo, nec panem eius manducat,
nec sanguinem bibit: etiam si tantę rei sacramentum
adiudicium suę pręsumptionis quotidie indifferen-
ter accipiat.

¶ De malorum felicitate. CCCXL.

Velut mundana sapientia, vt nunq̄ permetteret
eos deus qui mali sunt esse felices, quod vtiq̄ non fi-
ner: sed ideo mali cum habent quod volunt, felices
putantur: quia quid sit felicitas ignorant.

¶ De mutatione cordis. CCCXLI.

Aliud est migrare corpore, aliud corde. Migrat
corpore, qui motu corporis mutat locum. Migrat
corde, qui motu cordis mutat affectum. Si aliud ama-
bas: non es nisi vbi eras. ¶ De chrismate. CCCXLII.

Christi nomen a chrismate est, id est ab vnctio-
ne. Quia ergo omnis Christianus sanctificatur: vt in-
relligat se non solum sacerdotalis & regię dignitatis
esse consortem, sed etiam contra diabolium fieri lu-
ctatorem.

¶ De lumine. CCCXLIII.

Sequamur Christum lumen verum, nec ambule-
mus in tenebris. Tenebrę autem metuendę sunt:
morum, non oculorum: & si oculorum, non exteriorum,
vnde discernitur, non album & nigrum, sed ius-
tum & iniustum.

¶ De incarnatione verbi. CCCXLIII.

Catholica fides dominum Iesum Christum & ve-

PER PROSP. SELECT.

rum deum, & verum hominem credit & prędicat.
Vtrūq̄ enim scriptum est, & vtrūq̄ verum est. Qui
deum tãummodo asserit esse Christũ, & potenti-
am negat qua creatus est, & medicinam qua sanatus
ē. Qui hoīem tãummodo asserit Christũ, potētiam ne-
gat qua creatus est. Vtrūq̄ ergo anima fidelis ac re-
cta suscipit: est deus Christus: est & homo Christus:
æqualis deo Christus, æqualis patri: vnũ cum patre
æqualis homo Christus virginis filius: trahens de ho-
mine moralitatem, non autem iniquitatem.

De missione verbi. ¶ CCCXLV.

Missus dominus Christus a patre, non recessit a pa-
tre. Missio eius incarnatio fuit, & inuisibili deitate hæc
fuit, in hęc mundũ venire q̄ appareret. Quod si cito
caperetur, nõ opus erat, vt crederetur. Credēdo er-
go capitur: quod nisi credatur, nunq̄ intelligitur.

¶ De patre & filio. CCCXLVI.

Vt recte credatur pater & filius, & ipse filius audi-
endus est, dicēs: Ego & pater vnũ sumus. Duobus e-
nim verbis duę simul hæreses detruantur. Nam per
id quod ait, vnũ, Arrium perculit: per illud quod ait,
sumus, Sabelliũ strauit: quia nec sumus, de vno; nec
vnũ, diceret de diuerso.

¶ De deo & homine Iesu. CCCXLVII.

Vtrūq̄ nouerimus esse in Christo: & vnũ, quo
æqualis patri est: & vnũ, quo illo maior est pater.
Illud verbum est: illud caro est: illud deus est: illud ho-
mo est. Sed vnus est Christus deus & homo.

¶ De vnitare dilectionis. CCCXLVIII.

Multorum hominum multe sunt sine dubio aīę,

SENTENTIAE EX AVG.

& multa sunt corda: sed vbi per dilectiōem fidemq; adhereāt deo, vna anima & vnum cor sūt. Si ergo charitas dei, quæ diffusa est in cordibus nostris, p̄ sp̄ritum sanctum, qui datus est nobis, tantam vnitatem multarum animarum, & multorum cordium facit: quanto magis certius in patre & filio & spiritu sancto æterna & incommutabilis vnitas manet: vt in differēs trinitas, vnus deus, & vnum lumē, & vnum principium.

¶ De doctrina patris ad filium. CCCXLIX.

Nō sic docuit pater filium quasi indoctum genuerit, & sciētiam cōtulerit nesciēti, sed temporalis doctrina est in temporalis essentia: hoc est à patre doceri, quod est à patre generari: quia simplicitas nature est, esse & nosse: sed non est aliud atq; aliud, sed id ipsum.

¶ De fide & veritate. CCCL.

Fides semp̄ p̄uenit visionē. Credimus em̄, vt cognoscamus: nō cognoscim⁹, vt credamus. Fides ergo est quod nō vides credere: veritas, qđ credidisti videre.

¶ De bono odore Christi. CCCLI.

Bonus odor Christi est prædicatio veritatis: quo odore vitam capit, qui euangelio bonis operibus seruit & congruit. Mortem autem incurrit omnis qui ab his, quæ bene loquitur, vita dissentit: quæ conditio & auditores constringit, cum recta prædicatio ab his per incredulitatem auditur in mortem: ab alijs p̄ fidem suscipitur in salutem.

¶ De facultate credendi. CCCLII.

Fides Christi est credere in eum qui iustificat im-

PER PROSP. SELECT.

piū: credere in mediatorem, sine quo nullus reconciliatur deo: credere in saluatorem, qui venit querere & saluare quod perierat: credere in eum qui dixit: Si ne me nihil potestis facere. Sed hæc fidem non apprehendit, qui ignorās dei iustitiam, qua iustificatur impius, suam vult constituere, qua conuincitur sup̄bus.

¶ De vera dilectione. CCCLIII.

Charitatem habens, quæ ex puro corde, & conscientia bona, & fide non ficta, diligit deum, & proximum sicut seipsum. Amator enim dei, amator est sui: & qui non diligit deum, non diligit proximum: quia non diligit seipsum. Pro hac autem dilectione patienter etiam mundi odia sunt toleranda: necesse est enim vt nos oderit, quos videt odisse quod diligit.

¶ De bipartita mundi significatione.

CCCLIII.

Duo hominum genera sub vno nomine nuncupantur mundi. Sicut enim dicitur in impijs, sic dicitur mundus in sanctis. Vnde cum totus in semetipso & in amore & in odio discordet, nos eum & odisse iubemur & amare, cum dicitur nobis: Nolite diligere mundum: & cum dicitur: Diligite inimicos vestros: vt quorum execramur iniquitatem, optemus salutem.

1. Iohan. a
Matth. x.

¶ De vitāda sciētiæ gloria. CCCLV.

Ad vitādam tētatiōem vanglorie, melior est discētis q̄ docētis status. Tūtius em̄ audit veritas, q̄ p̄dicat. Quā cum doctrina recipitur, humilitas custoditur. Cum autem disputatio placet, vix est vt differētem nō pulset quātulacūq; iactātia.

¶ De laude qua se prædicat deus. CCCLVI.

E v

SENTENTIAE EX AVG.

Periculosum est homini sibi placere, cui caue- dum est superbire. Deus autem quatumcumq; se lau- det, non se extollit excelsus, nec se vult sua maiestate videri maiorem. Sed cum homini loquitur potentia suam: non hoc agit, vt gloriosior ipse, sed vt ille melior fiat & doctior. Nobis em̄ prodest autorem nostrum cognoscere, & ei q̄ ē super oīa subiacere: ne de re qua non possumus comprehendere quid est, possumus scire quod non est.

¶ De remittendis peccatis. CCCLVII.

Christiana obseruatiō ad perfectę pietatis profes- tum per mutuam maxime peruenit indulgentiam peccatorum, dāte nobis dño suę bonitatis exemplū. Nam si ille in quo nullum omnino fuit peccatum, in- terpellat pro peccatis nostris: q̄to magis nos iuicem pro proprijs orare debemus. Amplectēda quippe ē hōmini, qui non om̄i potest carere peccato, tam benig- na cōditio: vt dimitēdo peccata aliena, diluat sua.

¶ De æternitate sanctorum. CCCLVIII.

Iustorum desideriorum societati tunc nihil deerit, quādo deus om̄ia in illis omnibus erit. Ad quam bea- titudinem hi perueniunt, qui huic seculo ante separa- tionem animę carne moriuntur: nec in eis inueniuntur cupiditatibus quas sola superat dilectio dei. Et vt id patiatur iniquitas, quod elegit: eo bono fruatur iu- stitia, quam amauit.

¶ De confitendo homine Iesu Christo. CCCLIX.

Quis sic confiteretur dominum Iesum & Christum vt eundem hominem neget verum: habentem scili- cet vnitam sibi nostrę carnis & animę naturam: non

PER PROSP. SELECT.

est pro illo mortuus Christus: quia secundum homi- nem mortuus est Christus. Non recōciliatur per me- ditatorem deo. Vnus est enim deus, & vnus media- tor dei & hominum homo Christus Iesus. Nec iustifi- catur ipsum: quia sicut per inobedientiam vnus ho- minis peccatores constituti sunt multi: ita per obedi- entiam vnus hominis iusti constituentur multi. Non resurget in resurrectione vitę: quia per hōiem mors & per hominem resurrectio mortuorum. Sicut enim in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes viuificabuntur. Nullus se beati Petri defendat exem- plo, qui se multis lachrymis accusauit & latuit: vt prin- cipem suum ecclesia: non negationis, sed pœnitentię imitatione sequeretur.

1. Timo.

Roma. 5.

1. Cor. 15.

Mat. 23.

¶ De æternitate. CCCLX.

In quibusdam æternis potest esse aliqua distantia. Ipsa namq; æternitas absq; diuersitate mensurę est. Multę quippe mansiones in vna vita, varias merito- rum significant dignitates. Sed vt deus omnia in omnibus erit, fiet etiam in dispari claritate per gaudi- um: vt quod habent singuli, commune sit omnibus. Quoniam per connexionem dilectionis à gloria capi- tis, nulla aliena erit pars corporis.

¶ De fide. CCCLXI.

Fides eorum qui deum visuri sunt, quod non vi- det credit: nam si vider, non est fides: credenti pollice- tur meritum, videnti redditur pręmium.

¶ De petitiōe cōtraria. CCCLXII.

SENTENTIAE EX AVG.

Male visurus eo quod vult accipere, deo potius miserante non accipit. Proinde si hoc ab eo petitur unde homo exauditus legatur: magis metuumdum est, ne quod possit deus dare vt propitius, det iratus.

¶ De dilectione. CCCLXIII.

Iohan. 14.

Qui diligit me inquit dominus, diligetur a patre meo: & ego diligam eum, & manifestabo illi meipsum. Quid est enim, diligam, tanquam tunc dilecturus sit, & nunc non diligit? Absit. Quomodo enim nos pater sine filio, aut filius sine patre diligit? Quomodo inseparabiliter operantur, separabiliter diliguntur? Sed ad hoc diligam eum ad hoc quod sequitur: Et manifestabo ei meipsum. Diligam & manifestabo, id est ad hoc diligam, vt manifestem. Nunc enim ad hoc dilexit, vt credamus, & mandatum eius teneamus. Tunc ad hoc diliget, vt videamus, & ipsam visionem mercedem fidei capiamus. Quia & nos nunc diligimus credendo, quod videbimus: tunc autem diligemus videndo, quod credidimus.

¶ De palmitibus vitis. CCCLXIII.

Ita sunt palmitis in vite, vt viti nihil cōferant, sed inde accipiant vnde viuant. Sic quippe vitis est i palmitibus, vt vitale alimentum subministret eis, nō sumat ab eis. Ac per hoc & manentem in se habere Christū, & manere in Christo, discipulis virumq; prodest, non Christo. Nam p̄cisus palmitis potest de viuara dice alius pullulare: qui autem p̄cisus est, sine radice viuere non potest.

¶ De humanę iustitię modo. CCCLXV.

PER PROSP. SELECT.

Diuinitus dictum est: Noli esse iustus multum: q̄- Eccles. 7
niam non est iustitia sapientis, sed superbia p̄sumē-
tis. Qui ergo sic fit nimis iustus, ipso nimio fit iniustus. Quis est autem qui se facit iustum, nisi qui dicit se non habere peccatum?

¶ De simplicitate. CCCLXVI.

Nullus etiam incorporeę creature vere simplex substantia est, cui non est esse quod nosse: potest em̄ esse, nec posse: at illa diuina substantia non potest, quia id ipsum est quod habet. Ac per hoc sic non habet scientiam, vt aliud sit illi scientia qua scit, aliud essentia qua est, sed vt vtrumq; vnum: quauis non vt vtrumq; dicendum sit, quod verissime simplex & vnum est. Habet enim vitam pater in semetipso: nec aliud est ipse quam vita quę in illo est: & dedit filio habere vitam in semetipso: Hoc est, genuit filium, qui & ipsa vita est. Sic itaq; debemus accipere quod de spiritu sancto dictum est: Non enim loquetur a semetipso, sed quęcumq; audiet loquetur: vt intelligamus, non Iohan. 18
eum esse a semetipso. Pater quippe solus de alio non est. Nam & filius de patre natus est: & spiritus sanctus de patre procedit. Pater autem nec natus est de alio, nec procedit. Nec ideo sane aliqua disparitas in summa illa trinitate cogitationi occurrat humanę: quia & filius ei de quo natus est, & spiritus sanctus ei de q̄ procedit equalis est.

¶ De temporalitate deitatis.

CCCLXVII.

SENTENTIAE EX AVG.

Quamvis natura incommutabilis non accipiat
fuit & erit, sed tantum est: ipse enim veraciter est: quod
aliter quam esse non potest: tamen propter mutabilitatem
temporum in quibus versatur nostra mortalitas, non mendaciter dicimus: & fuit, & est, & erit: fuit
in praeterito: est in praesentibus: erit in futuris. Fuit
quippe, quia nunquam desinit: erit, quia nunquam
deest: est, quia semper est. Neque enim velut qui iam
non sit, cum praeteritis occidit: aut cum praesentibus
tanquam non maneat labitur: aut cum futuris tanquam
non fuerit oritur. Proinde cum secundum tempo-
rum volumina locutio humana variatur: qui per nul-
la deesse potuit, aut potest, aut poterit tempora, vere
dicuntur de illo cuiuslibet temporis verba. Semper
itaque audit spiritus sanctus, quia semper scit & scire &
audire. Hoc illi est, quod semper esse: semper vero il-
li est esse, de patre procedere. Nemo autem potest di-
cere quod non sit vita spiritus sanctus: cum vita pater, vi-
ta sit filius. Ac per hoc sicut pater cum habeat vitam
in semetipso, dedit & filio vitam habere in semetipso:
sic spiritui sancto dedit vitam, procedere de illo: si-
cut & procedit de ipso.

Iohan. 5.

De dilectione qua diligamus deum.
CCCLXVIII.

Prorsus donum dei est, deum diligere. Ipse ut dili-
geretur donum dedit, qui non dilectus dilexit: displi-
centes amati sumus ut fieret in nobis unde placerem-
us. Diffudit enim charitatem in cordibus nostris
spiritus patris & filij, quem cum patre amamus & filio.

Roma. 7

PER PROSP. SELECT.

De pace Christi.

CCCLXIX.

Pax Christi finem temporis non habet, & ipsa est
omnis intentionis actionisque perfectio. Propter hanc
sacramentis imbuimur: propter hanc mirabilis eius
operibus & sermonibus erudimur: propter hanc spi-
ritus sancti pignus accepimus: propter hanc in eum
credimus & speramus, & amore ipsius quantum do-
nat accendimur: propter hanc denique omnem tri-
bulationem fortiter toleramus, ut in ea feliciter sine
tribulatione regnemus. Vera enim pax vnitatem fa-
cit: quoniam qui adheret deo, vnus spiritus est. 1. Cor. 6.

De temporibus.

CCCLXX.

Omne tempus ab illo est dispositum, qui tempori
subditus non est. Quoniam quae futura erant per sin-
gula tempora, in dei sapientia habent efficaces cau-
sas, in qua nulla sunt tempora. Non ergo credat ho-
ra passionis domini fato urgente venisse, sed deo po-
tius ordinante. Non enim causa necessitatis Christo
intulit crucem: nec sidera coegerunt mori siderum condito-
rem: qui in temporalis cum patre, sic tempus quo car-
ne moreretur, quemadmodum & quo de matre na-
sceretur, elegit.

De vnitatem charitatis.

CCCLXXI.

In eo autem quod dicitur: Haec est autem vita aeterna, ut cognoscant te solum verum deum, & quem
misi Iesum Christum. Ordo verborum est: ut cog-
noscant te solum verum deum: & quem misi Ie-
sum Christum cognoscant solum deum verum. Co-

Iohan. 17.

SENTENTIAE EX AVG.

Sequenter enim intelligitur & spiritus sanctus: quia spiritus est patris & filij, tanquam charitas substantialis & consubstantialis amborum: quoniam non duo dñi, pater & filius: nec tres dñi, pater & filius & spiritus sanctus: sed ipsa trinitas vnus solus verus deus. Nec idem pater, qui filius: nec idem filius, qui pater: nec idem spiritus sanctus, qui pater aut filius: quoniam tres sunt pater & filius & spiritus sanctus: sed ipsa trinitas in his vnus deus.

¶ Quid dedit pater filio. CCCLXXII.

Quicquid deus pater deo filio dedit, gignendo dedit. Ita enim dedit filio pater, sine quibus filius esse non possit, sicut ei dedit ut esset. Nam quomodo verbo verba daret aliqua, in quo ineffabiliter dixit omnia?

¶ De custodia qua deus seruat suos. CCCLXXIII.

Custodiam dei circa nos, non tanquam carnaliter debemus accipere: velut vicissim nos seruent pater & filius, amborum in nobis seruandi alternante custodia: quasi alius alio discedente succedat. Simul enim custodiunt pater & filius & spiritus sanctus, qui est vnus verus deus. Sed scriptura nos non leuat, nisi descendat ad nos. Sicut verbum caro factum descendit, ut nos releuaret: non cecidit, ut iaceret. Si descendentes cognouimus, cum leuante surgamus: & intelligamus cum ira loquitur, personas eam distinguere, non separare naturas.

¶ De gratia dei qua omne hominis meritum praeuenitur. CCCLXXIII.

PER PROSP. SELECTAE.

Si naturam cogitemus in qua creati sumus, cum omnes veritas creauerit, quae non est ex veritate? Sed non omnes sunt quibus ut audiat veritatem & credat, ex ipsa veritate praestatur. Nullum proculdubio praecedentibus meritis saluat, ne gratia non sit gratuita. Si enim dixisset, omnis qui audit vocem meam ex veritate est, ideo dictus ex veritate putaret, quia obtemperat veritati. Non autem hoc ait: sed, omnis inquit qui est ex veritate, audit vocem meam. Ac per hoc non ideo est ex veritate, quia audit eius vocem: sed ideo audit, quia ex veritate est, id est, quia illi hoc donum collatum est, quod quidem non est aliud, quam donante Christo credit in Christum.

¶ De amore qui deum amare debemus.

CCCLXXV.

Quisquis seipsum, non deum amat, non se amat. Et quisquis deum, non seipsum amat, ipse se amat. Qui enim non potest viuere de se, moritur utique amando se. Cum ergo ille diligitur de quo viuunt, non se diligendo magis diligit, quam propterea se non diligit, ut eum de quo viuunt diligit.

¶ De indiuiso patris & filij opere. CCCLXXVI.

Quicquid illud est quod oportet patrem agere ad filium, non fit nisi per eundem filium ad ipsum, scilicet quod filius hominis est, & factus inter omnia per ipsum, quia filius dei est, & per illum fiunt à patre omnia.

¶ De subiectione filij. CCCLXXVII.

Non est mirum dicere a postolum, etiam in futuro seculo patri filium subiectum futurum, ubi ait: Tunc & ipse subiectus erit ei qui illi subiecit omnia. Quoniam quidem in filio forma humana mansura est, qua semper maior est pater. Quamuis non defuerunt, qui illam

SENTENTIAE EX AVG.

tunc filij subiectionē ipsius humane formæ in diuinâ substantiâ commutadā intelligendā putarunt, tãquam hoc cuiq; rei subiiciatur, quod in eam vertitur & mutatur. Sed intelligi potest ideo magis dixisse Apostolū, etiā tunc patri filiū fuisse futurum subiectum, ne quis in eo putaret spiritum & corpus humanū conuersiōe aliqua consumendū: vt sit deus omnia, non tm̄ in illius forma hominis, sed in omnibus, qñ capitis gloria vniuersum corpus implebit.

¶ Nihil in quibuscunq; creatis à deo relinquitur inordinatū. CCCLXXVIII.

Quantacunq; bona quis magna, quāuis minima, nisi ex deo esse non possunt. Quid em̄ maius in creaturis q̄ vita intelligens, aut quid minus esse potest q̄ corpus? Quæ quantumlibet efficiant, & in id tendant vt non sint, tamē aliquid forme illius remanet, vt quolibet modo sint. Quicquid autē formæ cuiuspiam rei deficientis remanet, ex illa forma est quæ nescit deficere: motusq; ipsos rerum deficientiū vel proficientium excedere numerorū suorum leges non finit. Quicquid ergo laudabile aduertitur in re: natura siue exigua, siue ampla, quod laude dignum iudicetur, ad excellentiam & ineffabilem laudem referendum est conditoris.

¶ Quod præscientia dei neminem peccare compellit. CCCLXXIX.

Neminem deus ad peccandum cogit: præuidet tm̄ eos qui propria voluntate peccabunt. Cur ergo non vindicet iustus quæ fieri non cogit præcius? Sicut em̄ nemo memoria sua cogit facta esse quæ præter-

PER PROSP. SELECTAE

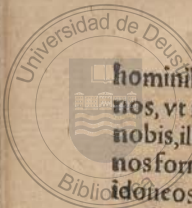
erunt, sic deus præscientia sua non cogit faciēda quæ futura sunt. Et sicut homo quædam quæ facit meminit, nec tamen omnia quæ meminit facit: ita deus omnia quorum ipse autor est, præscit, nec tamen omnium quæ præscit, ipse autor est. Quorum autem non est autor malus, iustus est vltor.

¶ De cognoscendis creaturis quæ non videntur. CCCLXXX.

Humana anima naturaliter diuinis ex quibus pendet, connexa rationibus, cum dicit melius fieri hoc q̄ illud: si verum dicit, & videt quod dicit, in illis superioribus rationibus videt. Credat ergo fecisse quod recto intellectu ab eo faciendū fuisse cognoscit: etiā si hoc in rebus factis non videt. Qui etiam si cælum oculis videre non posset, & tamen ratione vera tale aliquid faciendū fuisse collegerit, credere debuit factum fuisse, quamuis id oculis non viderit. Non enim cogitatione cerneret factum fuisse, nisi his rationibus in quibus facta sunt omnia. Quod autem ibi non est, nec potest vera cogitatione videre quod non est.

¶ Quo remedio vulnera humana curentur. CCCLXXXI.

Quid tam dignum misericordia q̄ miser est, & qd tam indignū misericordia q̄ superbus miser? Ex quo factum est, vt illud dei verbum per quod facta sunt omnia, & quo fruitur omnis angelica beatitudo, vsq; ad miseriam nostram porrigat clemētiam suam. Et verbum caro factum est, vt habitaret in nobis. Sic enim posset panem angelorum homo manducare nondum angelis adæquatus, si panis iste angelorum

SENTENTIAE EX AVG.

hominibus dignaretur equari. Nec sic descendit ad nos, ut illos desereret, sed simul integer illis, integer nobis, illos intrinsicus pascens per id quod deus est, nos formosus admonens per id quod nos sumus: & idoneus fecit per fidem, quos per speciem pascat equaliter.

¶ Vitium contra naturam est.

CCCLXXXII.

Dubium non est, contra naturam esse omne vitium & eius rei cuius est vitium. Quapropter quoniam in quacunque re non vituperatur nisi vitium, ideo vitium est, quia contra naturam est. Nullius rei recte vituperatur vitium, nisi cuius natura laudatur. Non enim in vitio displicet, nisi quod corrumpit quod in natura placet.

¶ De poena peccati. CCCLXXXIII.

Omne peccatum animae est. Duo sunt poenalia, ignorantia & difficultas. Ex ignorantia deprauat error: ex difficultate cruciatus affligit. Sed approbare falsa pro veris ut erret inuitus, & resistendo repugnationi carnalis vinculi non posse ab illicitis operibus temperare: non est natura instituti hominis, sed poena damnari.

¶ De varietate remediorum.

CCCLXXXIII.

Ut ars medicinae cum eadem maneat, neque vilo modo ipsa mutetur, mutat tamen praecepta lan-

PER PROSP. SELECTAE

guentibus: quia mutabilis est nostra valetudo: ita diuina prouidentia cum sit ipsa omnino incommutabilis, mutabili tamen creaturae varie subuenit, & pro diuersitate morborum alijs alia iubet, aut vetat, ut a vitio unde mors incipit, & ab ipsa morte ad naturam suam & essentiam ea quae deficiunt, id est, ad nihilum tendunt, reducat & firmet.

¶ De prima hominis praeruaricatione.

CCCLXXXV.

Primum animae rationalis vitium est, voluntas ea faciendi quae verat summa & intima veritas. Ita homo de paradiso in hoc seculum depulsus est, id est, ab aeternis ad temporalia, a copiosis ad egena, a firmitate ad infirma. Non ergo a bono substantiali ad malum substantiale, quia nulla substantia malum est, sed a bono aeterno ad bonum temporale, a bono spiritali ad bonum carnale, a bono intelligibili ad bonum sensibile, a bono summo ad bonum infimum. Est igitur quoddam bonum, quod si diligit anima, peccat, quia infra illam ordinatum est: quare ipsum peccatum malum est, non ea substantia quae peccando diligitur.

¶ De veritate. CCCLXXXVI.

Lex omnium artium est, cum sit omnino incommutabilis, mens vero humana cui talem legem videre concessum est, mutabilitatem pati possit erroris, satis apparet supra mentem nostram esse legem, quae veritas dicit. Nec iam illud ambigendum est, incommutabile naturam, quae supra animam rationalem sit, deum esse, & ibi esse primam vitam & primam essentiam, ubi est prima sapientia. Nam haec est illa incommutabilis veritas, quae

SENTENTIAE EX AVG.

lex omnium artium recte dicit, & ars omnipotentis artificis. Itaque cum se anima sentiat, nec corporis speciem motumque iudicare secundum seipsam, simul oportet cognoscat, prestare suam naturam et naturam de qua iudicat, prestari autem sibi eam naturam secundum quam iudicat, & de qua nullo modo iudicare potest.

¶ Quo inities cor ad discendum. CCCLXXXVII.

Ad discendum necessario dupliciter ducimur, auctoritate, atque ratione. Tempore auctoritas, re autem ratio prior est. Aliud est enim quod in agendo anteponitur, aliud quod pluris in appetendo aestimatur. Quia ergo & principium sapientiae timor domini, & per humilitatem ad sublimia gradus est, incedat humana ignorantia per fidem, ut mereatur fides videre quod accedit.

¶ De diuitijs. CCCLXXXVIII.

Diuitijs, floribus & maiorum nobilitate te iactas, & exultas de patria, & pulchritudine corporis, & honoribus qui tibi ab hominibus deferuntur, respice te ipsum quia mortalis es, & quia terra es, & in terram ibis. Circumspice eos qui ante te similibus splendoribus fulsere. Vbi sunt quos ambiebant civium potentatus? Vbi insuperabiles imperatores? Vbi qui conuentus disponebant & festa? Vbi equorum splendidi inectores? Vbi exercituum duces? Vbi satrapae tyrannici? Nunc omnia puluis, nunc omnia fauilla, nunc in paucis versibus eorum virgine memoria est. Respice sepulchra, & vide quod seruus, quod dominus, quod pauper, quod diues. Discerne si potes vincitum a rege, forte a debili, pulchrum a deformi. Memor sis itaque ne extollaris aliquando. Memor autem eris, si teipsum respexeris. Finis.

Superbis deus resistit, humilibus autem dat gratiã.

Parcere subiectis & debellare superbos.

Arch

Es

P